

VerenigingsMonitor 2024 | Koren

Op verzoek van Koornetwerk Nederland

VerenigingsMonitor 2024 | Koren

Op verzoek van Koornetwerk Nederland

Inhoud

Inleiding	3
Organisatiekracht	4
Leden	5
Bestuur en vrijwilligers	7
Artistieke begeleiding	8
Voorzieningen	10
Financiën	12
Missie en visie	14
Zichtbaarheid	15
Artistiek aanbod	16
Regulier aanbod	17
Artistiek begeleider	18
Innovatie van het aanbod	18
Doelen	19
Maatschappelijke oriëntatie	20
Samenwerking met externe partijen	21
Inclusie doelgroepen	22
Aanvullend aanbod	24
Knelpunten en ondersteuning	25
Onderzoeksopzet en verantwoording	31

Inleiding

In dit rapport vind je de resultaten van de koren die in 2024 aan de VerenigingsMonitor deelnamen. Koren, net als muziekverenigingen, schilder-, foto- en filmclubs, toneel- en dansverenigingen zijn een belangrijke voorziening voor een groot deel van de kunstbeoefenaars in Nederland. De driejaarlijkse VerenigingsMonitor onderzoekt de belangrijke trends en thema's binnen deze verenigingen. Na eerdere edities in 2018 en 2021 vond in 2024 de derde editie van de VerenigingsMonitor plaats. Naast het in kaart brengen van de huidige situatie van de koren biedt dit onderzoek de mogelijkheid om deze te vergelijken met de perioden 2015-2018 en 2018-2020. In deze editie was er extra aandacht voor de betaling van artistiek begeleiders en de aanwezigheid en het gebruik van ondersteuning.

Op verzoek van Koornetwerk Nederland heeft LKCA deze rapportage gemaakt over de 828 koren die deelnamen aan het onderzoek. In het register van de Kamer van Koophandel staan zo'n 4.300 koren geregistreerd. Daarmee heeft een vijfde van deze koren aan de VerenigingsMonitor deelgenomen.

Alle in dit rapport gepresenteerde uitkomsten gaan specifiek over verenigingen of stichtingen die in de VerenigingsMonitor hebben aangegeven zich vooral met de 'zang/vocale muziek (koor, vocaal ensemble, etc.)' bezig te houden. We duiden deze verenigingen in dit rapport aan als 'koren'. Het gaat daarbij alleen om koren met de juridische rechtsvorm vereniging of stichting die staan ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, en niet om koren zonder juridische rechtsvorm, de zogenaamde informele koren of zanggezelschappen. We hopen dat deze gegevens helpen om een beeld te krijgen van de 'stand van zaken' van deze koren en hun ondersteuningsbehoefte.

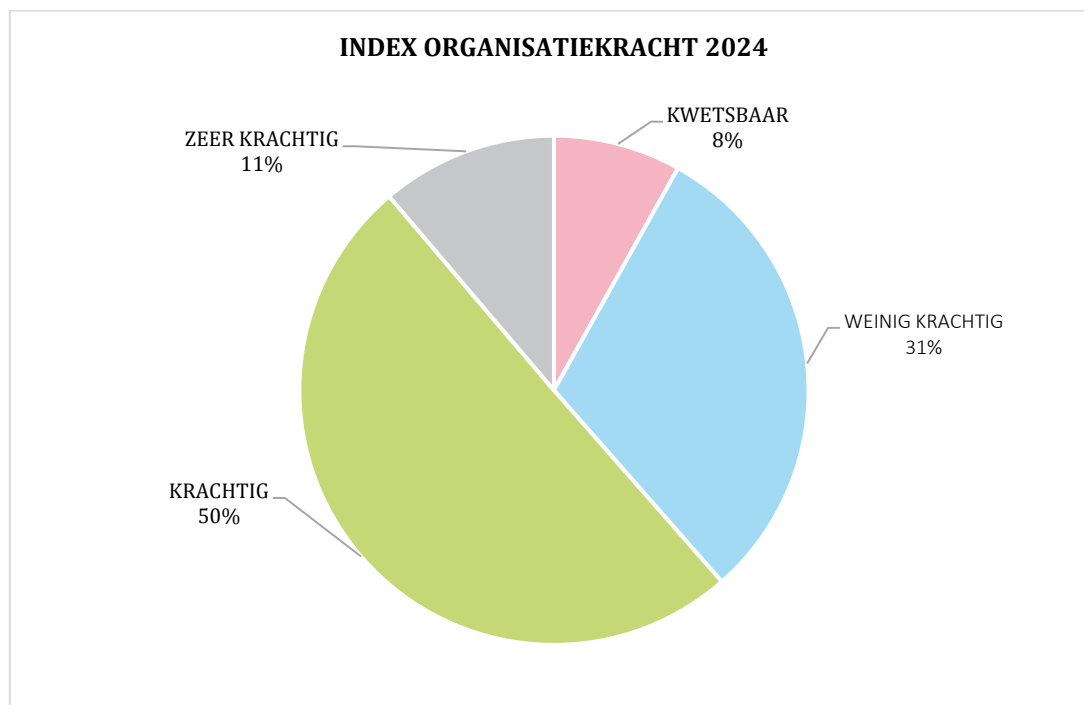
Organisatiekracht

Onder organisatiekracht verstaan we de mate waarin koren nu en in de toekomst in staat zijn om artistieke activiteiten aan te bieden aan huidige en potentiële leden.

We noemen een koor zeer organisatiekrachtig wanneer ze in de afgelopen twee jaar voldeed aan de meeste of alle van deze criteria:

- Het aantal leden is sinds het opheffen van de beperkende corona-maatregelen in maart 2022 gestegen.
- Het koor werft zeer actief leden.
- Het koor vindt gemakkelijk bestuursleden en beschikt over voldoende vrijwilligers.
- Er zijn betaalde artistiek begeleiders (zoals een dirigent of docent) voor het koor actief.
- De financiële positie is zeer gezond.
- De hoogte van de contributie varieert per doelgroep.
- Het koor heeft minstens drie verschillende inkomstenbronnen.
- Het koor heeft een duidelijke visie en missie voor de lange termijn.
- Het koor geeft zeer actief bekendheid aan de eigen activiteiten via gedrukte, digitale en sociale media.

Van de koren is 50% een krachtige en 11% een zeer krachtige organisatie. Zij zijn in principe goed in staat om artistieke activiteiten aan te bieden aan huidige en potentiële leden. 31% is weinig krachtig en 8% is kwetsbaar.

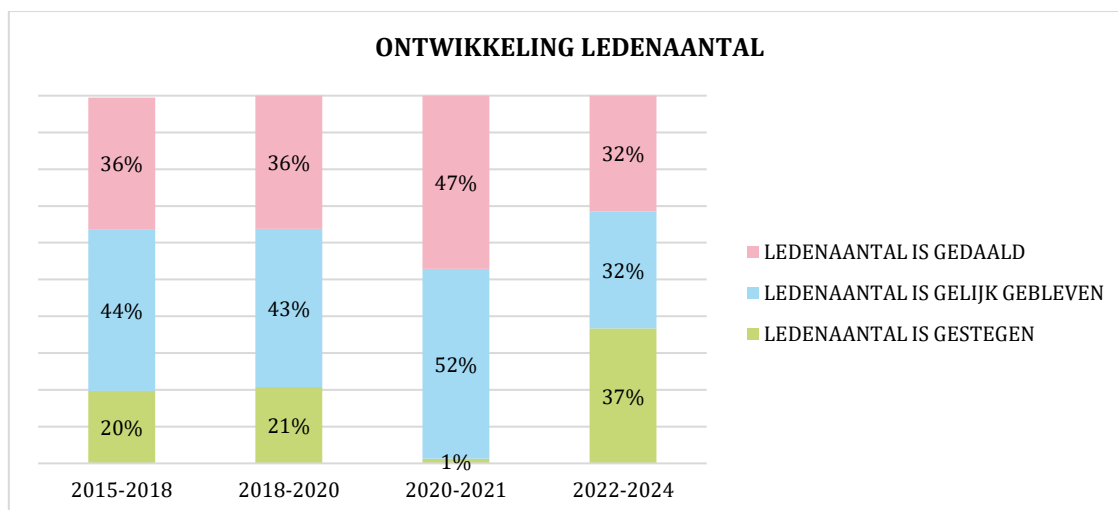

Op de volgende pagina's lichten we de pijlers van organisatiekracht verder toe.

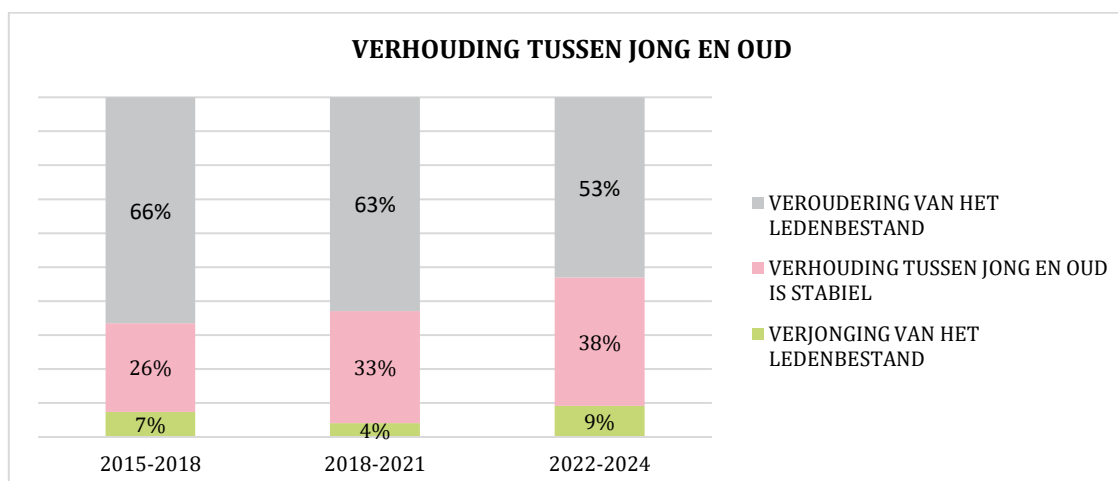
Leden

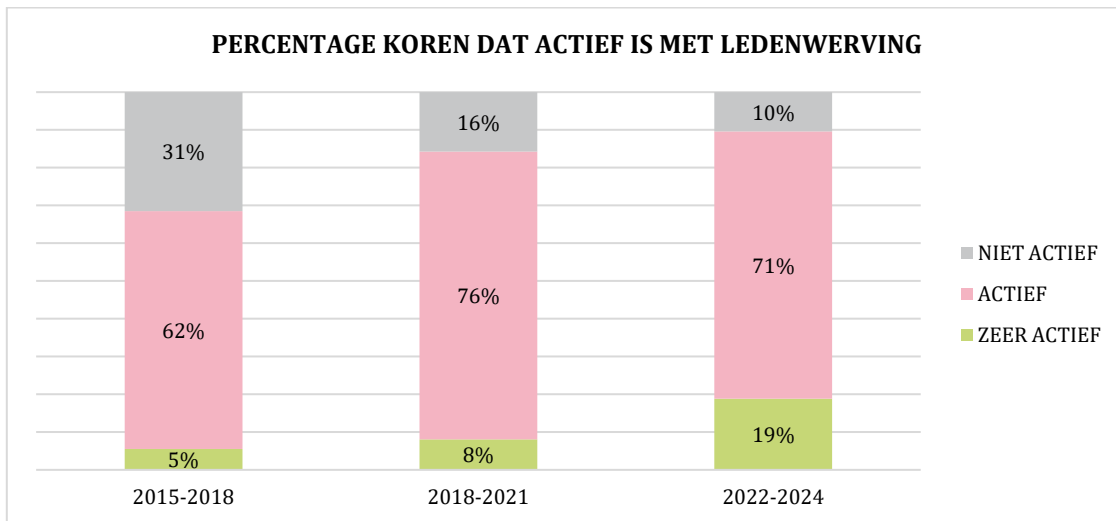
In 2024 hebben koren gemiddeld 36 vaste leden. Dat is 1 meer dan in 2021. In 2018 lag het gemiddelde aantal op 41 leden. 43% van de koren heeft in 2024 (ook) projectleden, met een gemiddelde van 14 leden. Daarmee is het aandeel koren met projectleden sterk toegenomen, want in 2018 was dit 26% (met gemiddeld 8 projectleden) en in 2021 was het 29% (gemiddeld 13 projectleden).

Van 2022 tot 2024 steeg bij 37% van de koren het aantal leden, bij 32% bleef een even groot aantal. Bij de overige 32% daalde het aantal leden. Voor het eerst sinds het begin van de VerenigingsMonitor is het aandeel koren met een ledenstijging groter dan het aandeel met een leden daling. Die verhouding was in de periode 2015-2021 steeds omgekeerd.

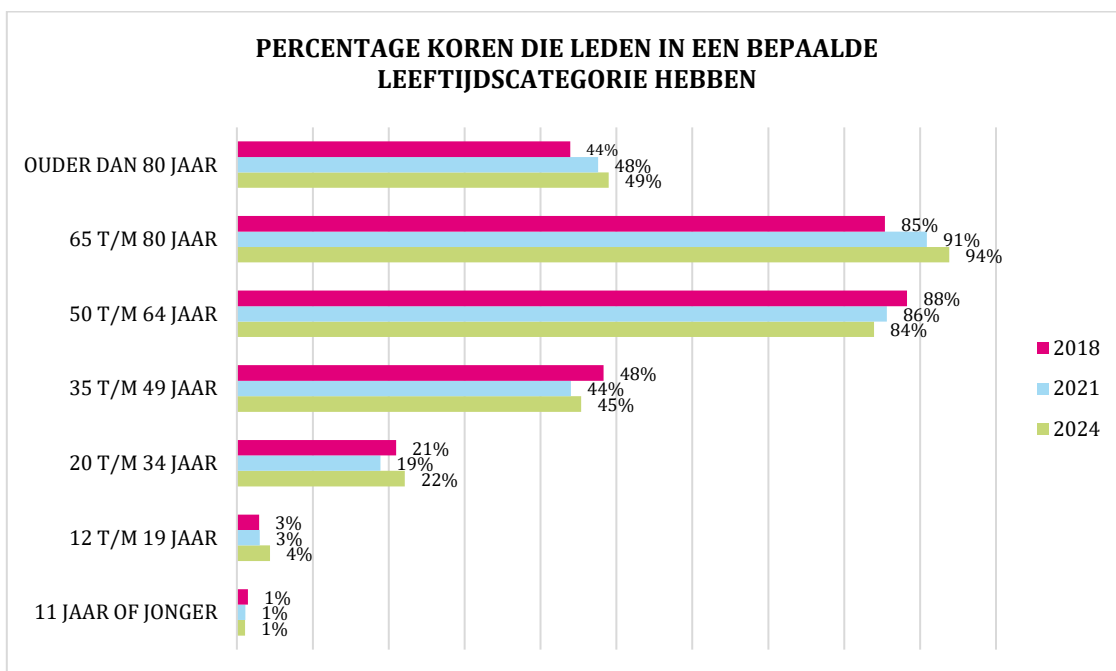

Bij 9% van de koren is sprake van een verjonging van het ledenbestand sinds maart 2022. Bij 53% verouderde het ledenbestand juist en 38% wist de verhouding tussen jong en oud stabiel te houden. Ten opzichte van 2018 en 2021 zijn er meer koren met een verjonging of met een stabiele verhouding tussen jong en oud gekomen, terwijl het aandeel koren met een verouderend ledenbestand flink is afgenomen.

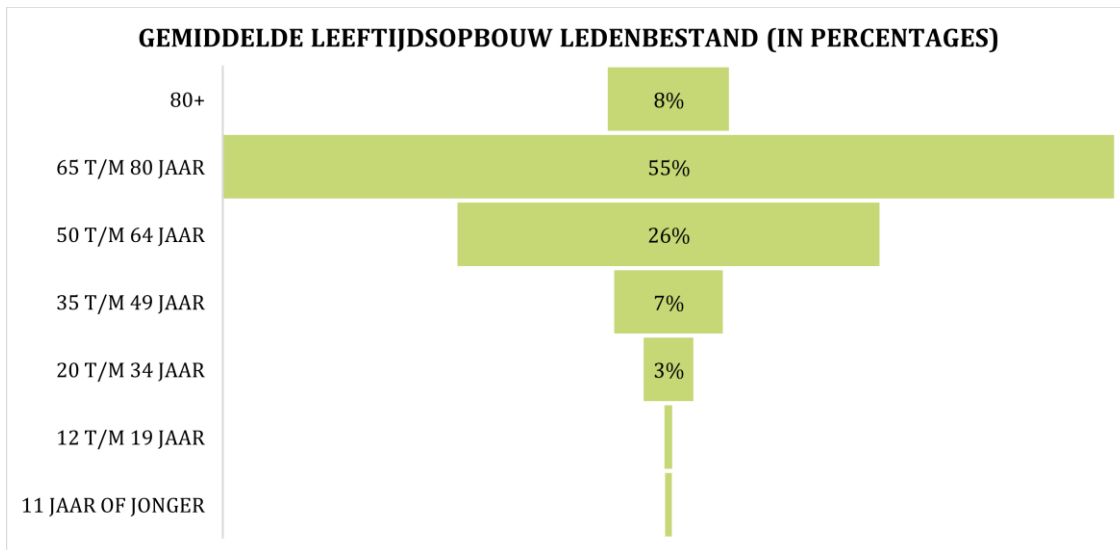

De overgrote meerderheid van de koren heeft leden van 65 t/m 80 jaar en 50 t/m 64 jaar. Bijna de helft heeft leden in de leeftijdscategorie 35 t/m 49 jaar. Net iets minder dan een kwart heeft leden van 20 t/m 34 jaar. Het aandeel koren met jongeren of kinderen is veel lager: 4% heeft leden van 12 t/m 19 jaar en 1% leden van 11 jaar of jonger. Deze percentages zijn grotendeels gelijk aan de eerdere metingen in 2018 en 2021. Alleen het aandeel koren met leden in de twee oudste leeftijdscategorieën (65 jaar en ouder) nam sinds 2018 licht toe.

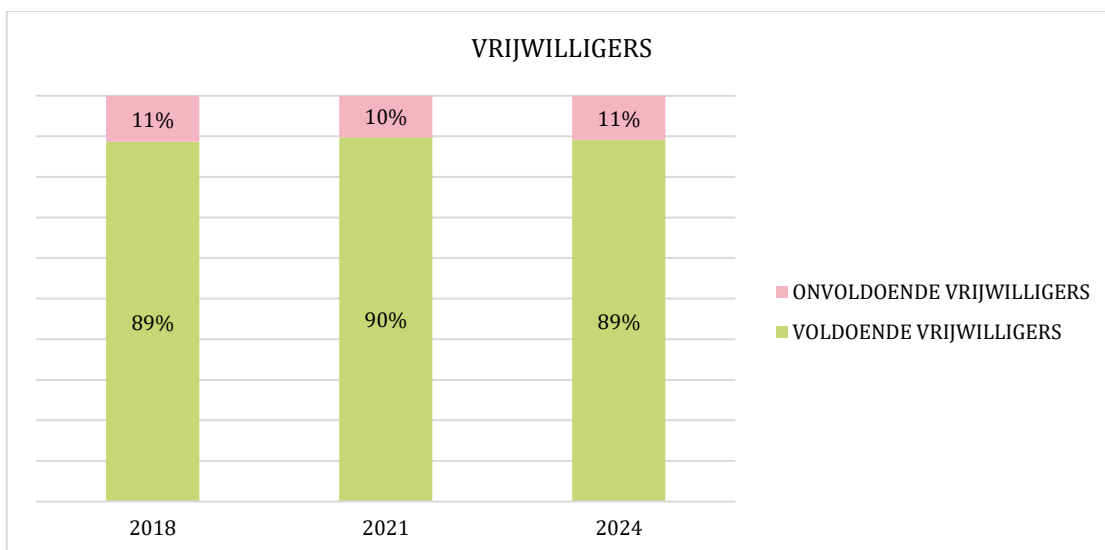

De leeftijdsopbouw van het gemiddelde koor heeft de vorm van een omgekeerde piramide: er zijn substantieel meer ouderen actief dan jongeren. 1% van de leden is jonger dan 19 jaar en 3% heeft de leeftijd van 20 t/m 34 jaar. 7% is 35 t/m 49 jaar en de groep 50 jaar en ouder is goed voor 89%.

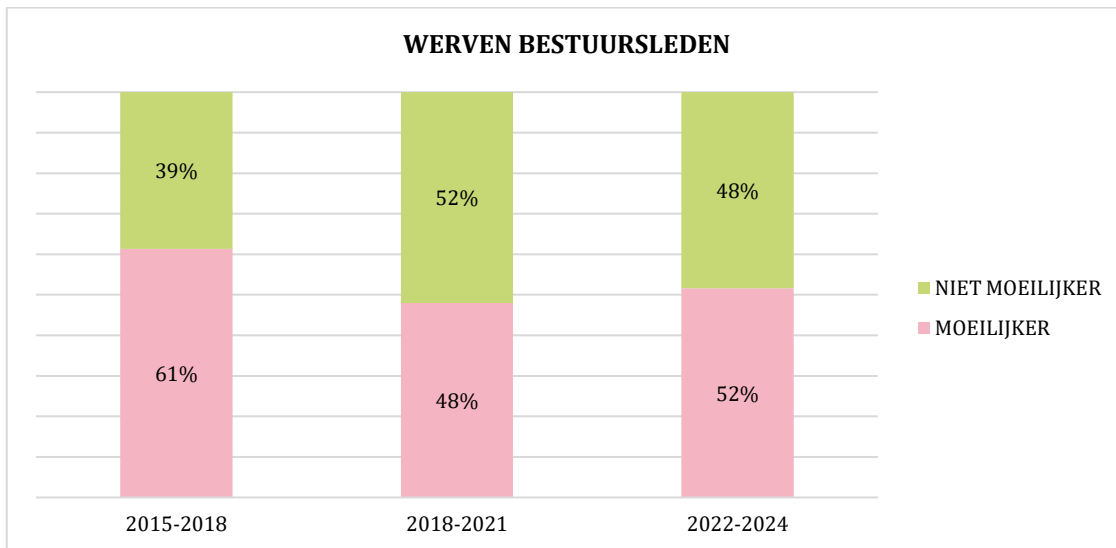

Bestuur en vrijwilligers

Koren draaien op de inzet van bestuursleden en andere vrijwilligers. Een kleine minderheid van de koren (11%) heeft in 2024 onvoldoende vrijwilligers (inclusief bestuursleden). Dat aandeel is ongeveer net zo hoog als in 2021 en 2018.

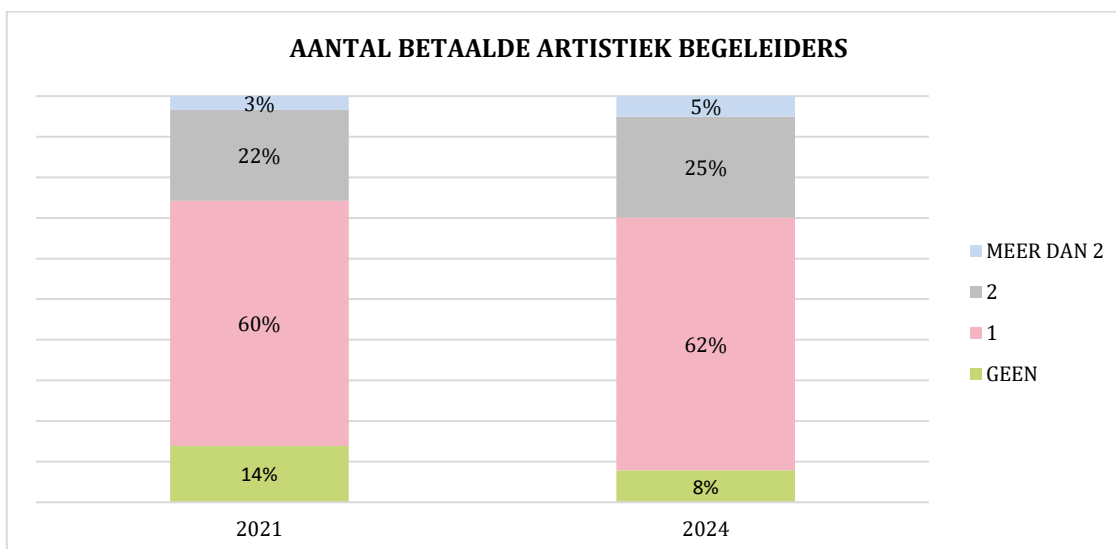

Net als in 2021 vindt ongeveer de helft van de koren het de afgelopen twee jaar moeilijker geworden om bestuursleden te werven en de andere helft vindt dat niet. In 2018 gaf 61% van de koren aan het moeilijker te vinden bestuursleden te werven.

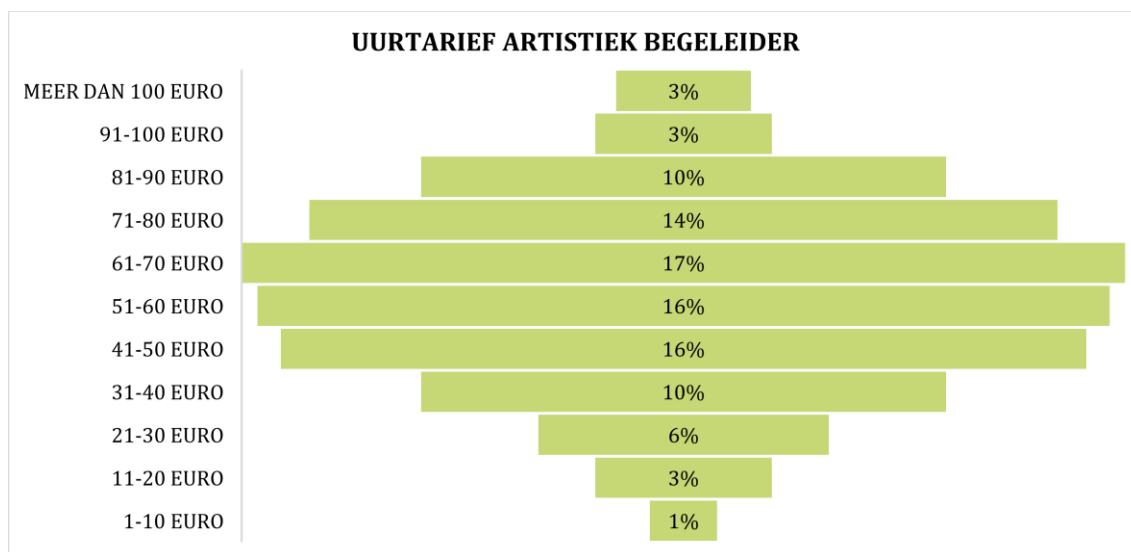

Artistieke begeleiding

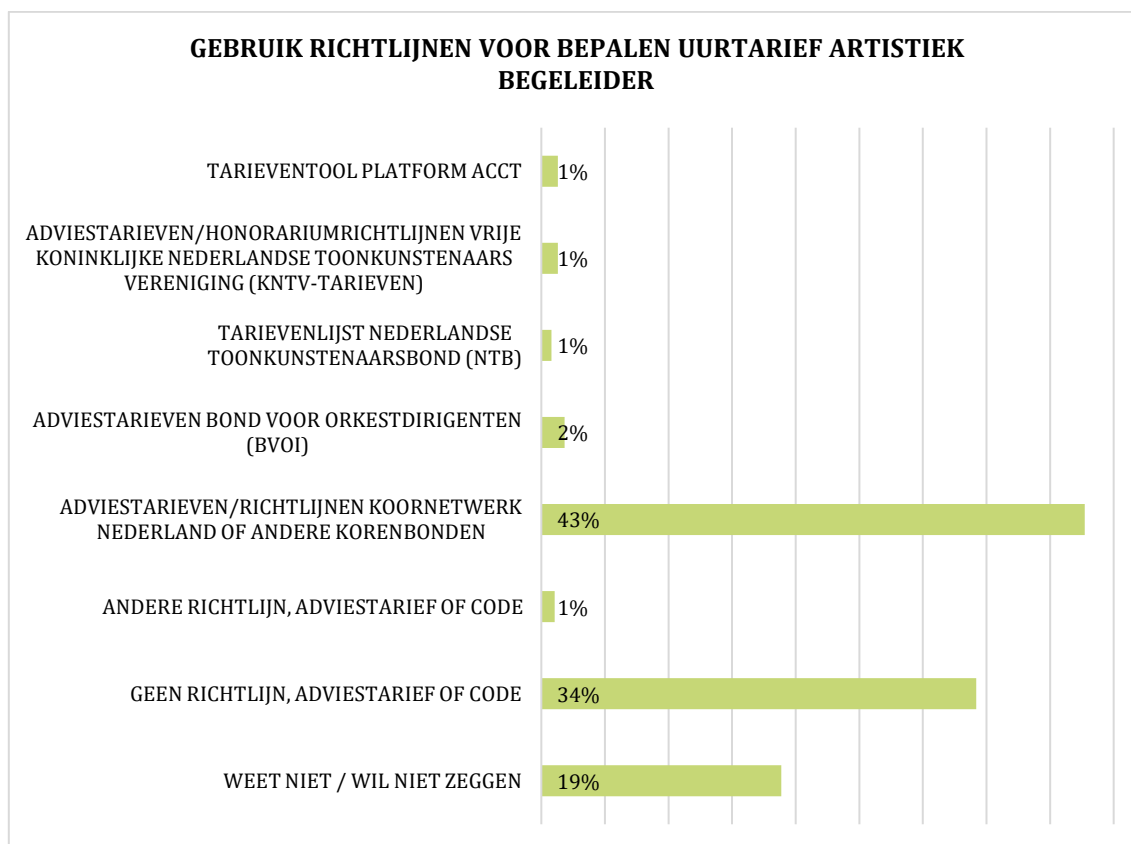
Bijna alle koren (98%) werkt met een of meerdere artistiek begeleiders, zoals een dirigent. De meesten (92%) betalen artistiek begeleider(s) voor de geleverde diensten, terwijl iets 21% (ook) werkt met onbetaalde begeleiders. Het aandeel met artistiek begeleider(s) is toegenomen ten opzichte van 2021 (86%).

De koren die werken met een betaalde artistiek begeleider betalen een gemiddeld uurtarief van € 61,-. Het betaalde uurtarief is afhankelijk van een groot aantal factoren, zoals werkzaamheden, ervaring, opleiding. De variatie in het uurtarief is dan ook groot.

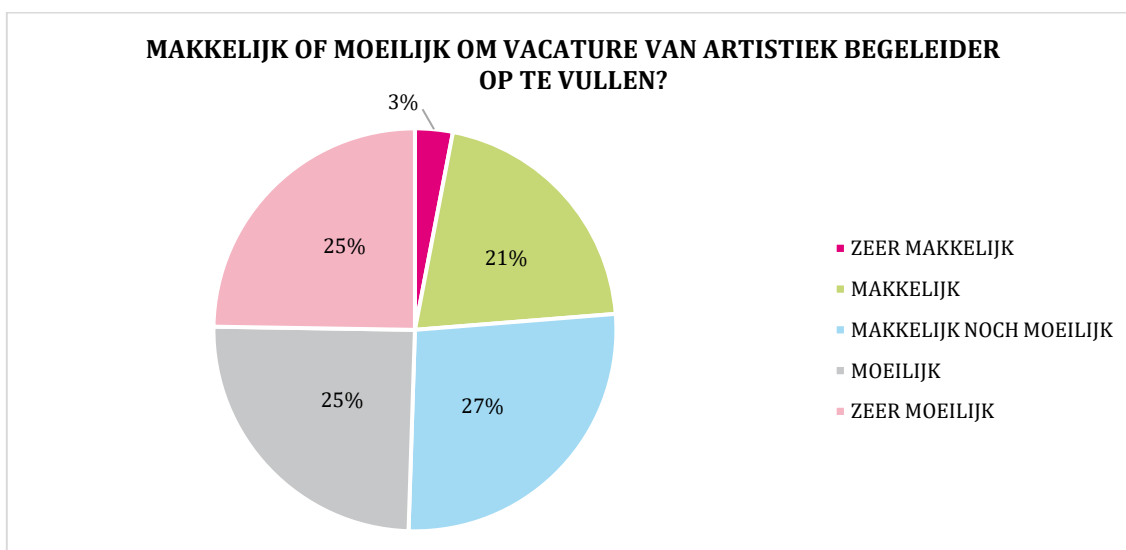
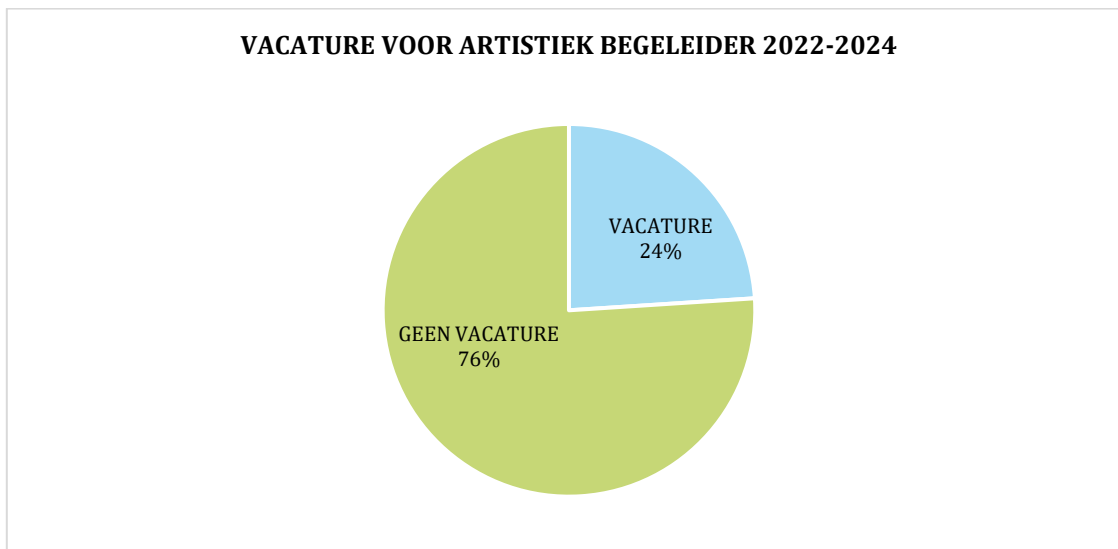

Van de koren die werken met een betaald artistiek begeleider maakt bijna de helft (47%) gebruik van één van de bestaande richtlijnen, adviestarieven of codes voor het bepalen van het uurtarief van artistiek begeleiders in de amateurkunstsector. Een derde (34%) doet dat nadrukkelijk niet en 19% weet het niet of wil het niet zeggen.

Bijna een kwart van de koren had de afgelopen twee jaar een vacature voor een artistiek begeleider. Van de koren die een vacature hadden was het voor 21% gemakkelijk om deze in te

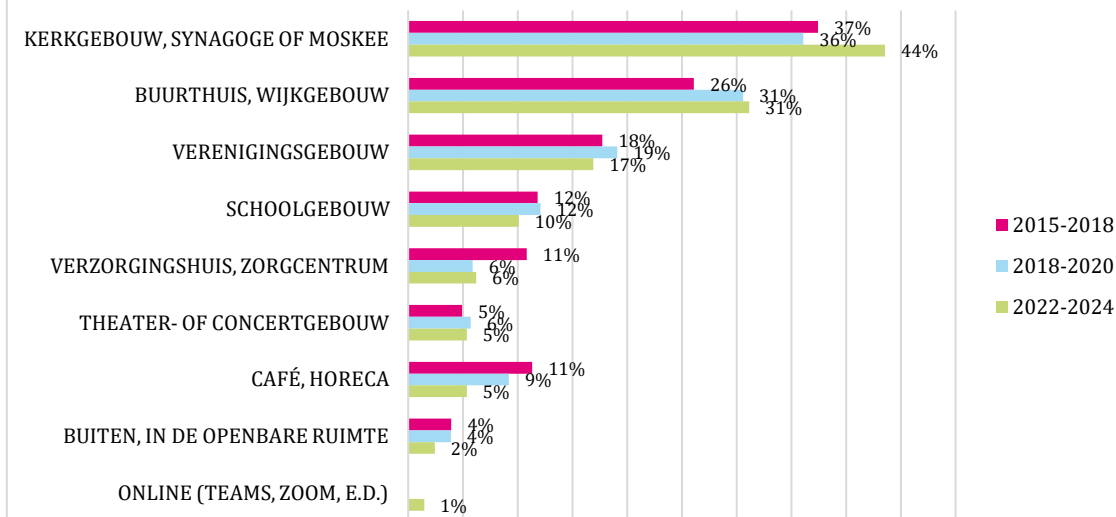
vullen en voor 3% zelfs zeer gemakkelijk. Daarentegen vond 25% het juist moeilijk en 25% zeer moeilijk.

Voorzieningen

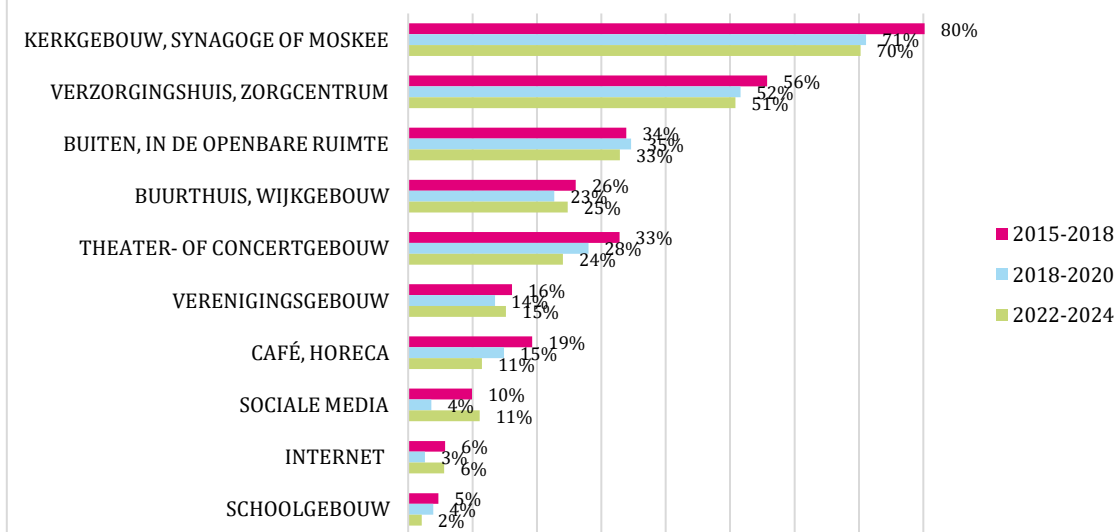
Koren maken voor hun activiteiten gebruik van zowel offline als online voorzieningen. De meest gebruikte locatie in de periode 2022-2024 voor het repeteren, oefenen of het volgen van lessen, cursussen of workshops is een kerkgebouw, synagoge of moskee (44% van de koren maakt hier gebruik van). Het buurthuis of wijkgebouw is de tweede belangrijke locatie (31%), gevolgd door het verenigingsgebouw (17%) en het schoolgebouw (10%). In de afgelopen tien jaar neemt het gebruik van horecagelegenheden iets af. 1% van de koren maakt gebruik van online platforms voor het repeteren, oefenen en volgen van lessen, terwijl ten tijde van de coronapandemie een groter deel van de koren was uitgeweken naar het gebruik van online platforms voor deze activiteiten.

BELANGRIJKSTE LOCATIES VOOR REPETEREN, OEFENEN, LESSEN, CURSUSSEN OF WORKSHOPS

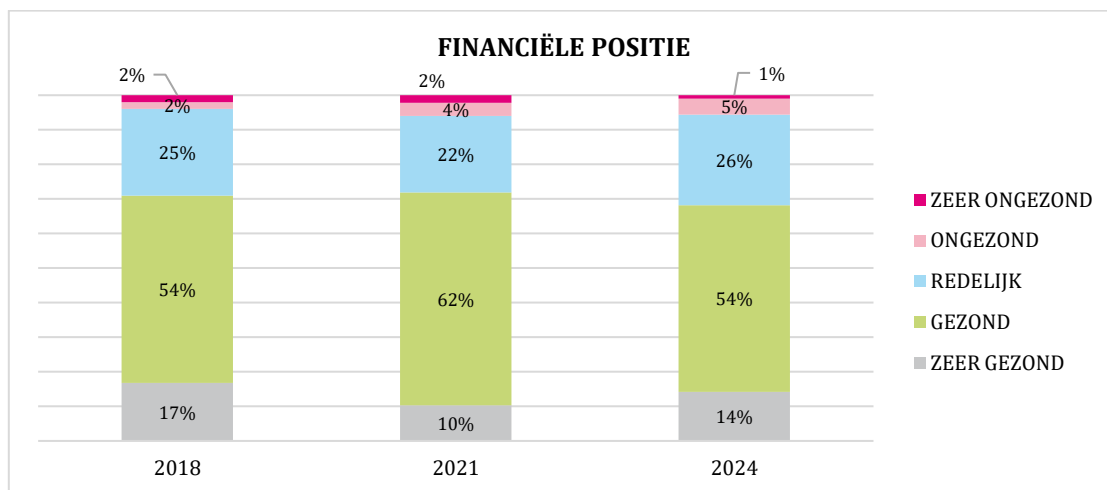
De kerk, synagoge of moskee werd in de periode 2022-2024 door 70% van de koren gebruikt voor het verzorgen van optredens, voorstellingen of tentoonstellingen. Andere belangrijke podia voor koren zijn het verzorgingshuis of zorgcentrum (door 51% gebruikt als podium), de buiten- lucht en/of de openbare ruimte (33%) en het buurthuis of wijkgebouw (25%). Het theater- of concertgebouw wordt door 24% van de koren genoemd, het eigen verenigingsgebouw is goed voor 15%. 11% maakt gebruik van een horecagelegenheid. Een klein deel van de koren benut online podia voor het tonen van werk: 11% maakt hiervoor gebruik van sociale media en 6% kiest voor andere online podia. Bij een groot aantal podia neemt het aandeel koren dat er gebruik van maakt in meer of mindere mate af.

BELANGRIJKSTE LOCATIES VOOR HET TONEN VAN WERK (OPTREDEN, VOORSTELLING, TENTOONSTELLING)

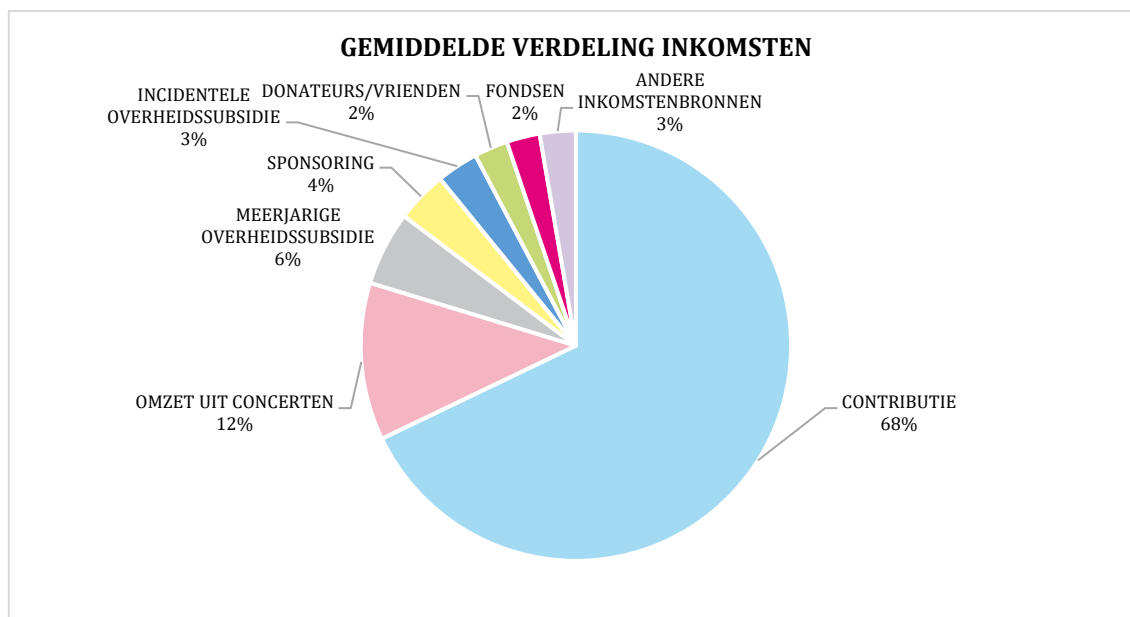

Financiën

De meerderheid van de koren noemt de financiële positie in 2024 gezond (54%) tot zeer gezond (14%). 26% noemt de financiële positie 'redelijk' en 6% kampt met een (zeer) ongezonde financiële situatie. Daarmee is de financiële positie nagenoeg gelijk aan 2021 en 2018.

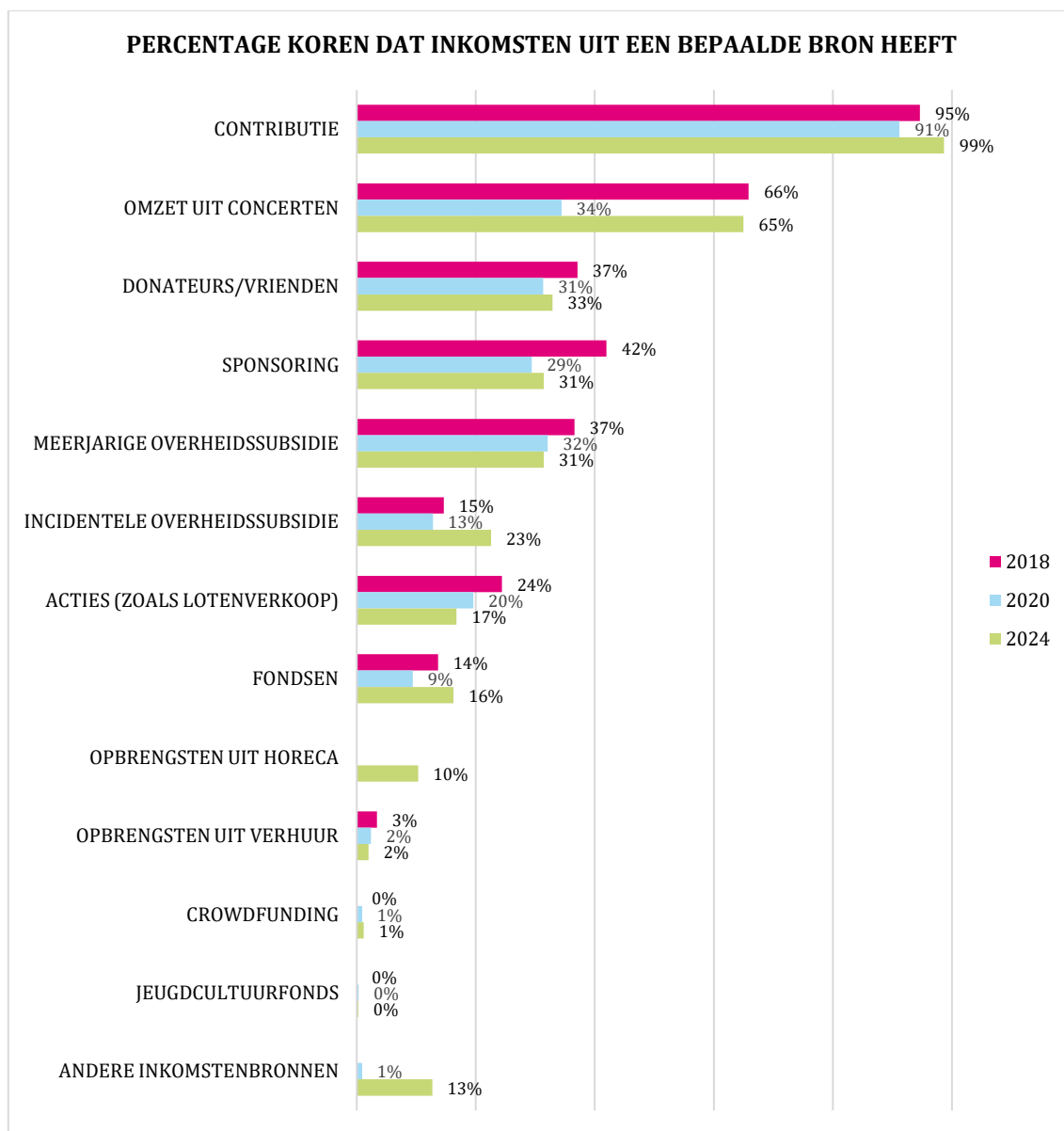

Van alle inkomstenbronnen is contributie verreweg de belangrijkste bron voor koren. Ruim twee derde van de gemiddelde inkomsten (68%) komt uit contributies. De overige inkomsten (32%) zijn verdeeld over de andere bronnen: 12% komt uit de omzet van concerten, 6% uit meerjarige overheidssubsidie, 4% uit sponsoring, 3% uit incidentele overheidssubsidie, 2% van donateurs en vrienden en 2% uit fondsen. De overige 3% is afkomstig uit opbrengst van horeca-activiteiten, verhuur, crowdfunding, het Jeugdcultuurfonds en andere inkomstenbronnen.

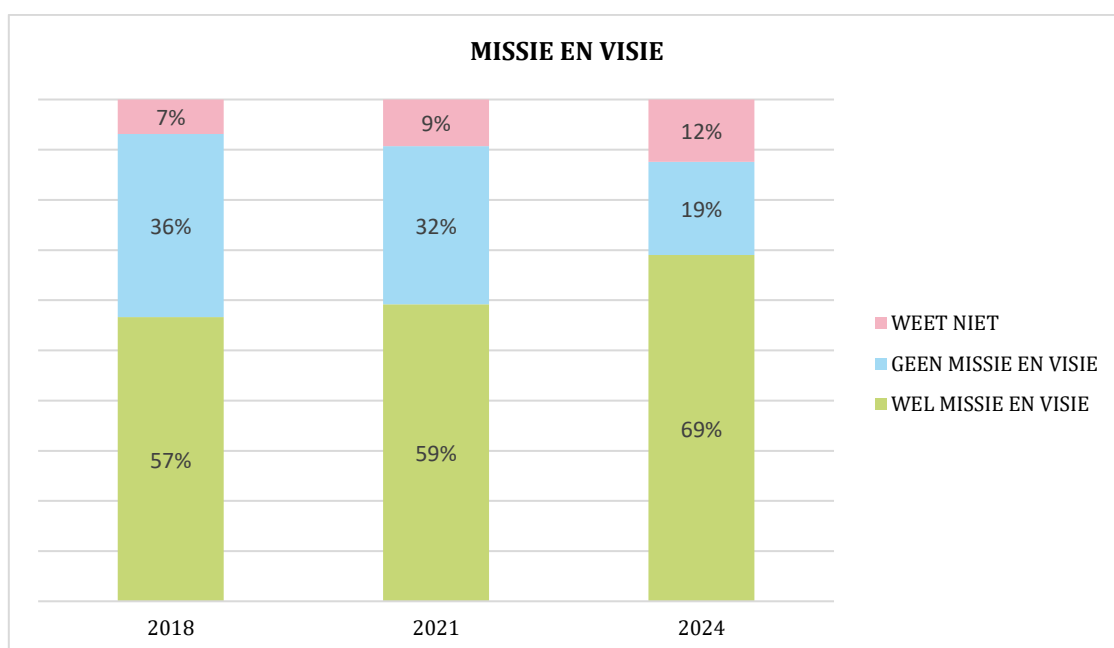
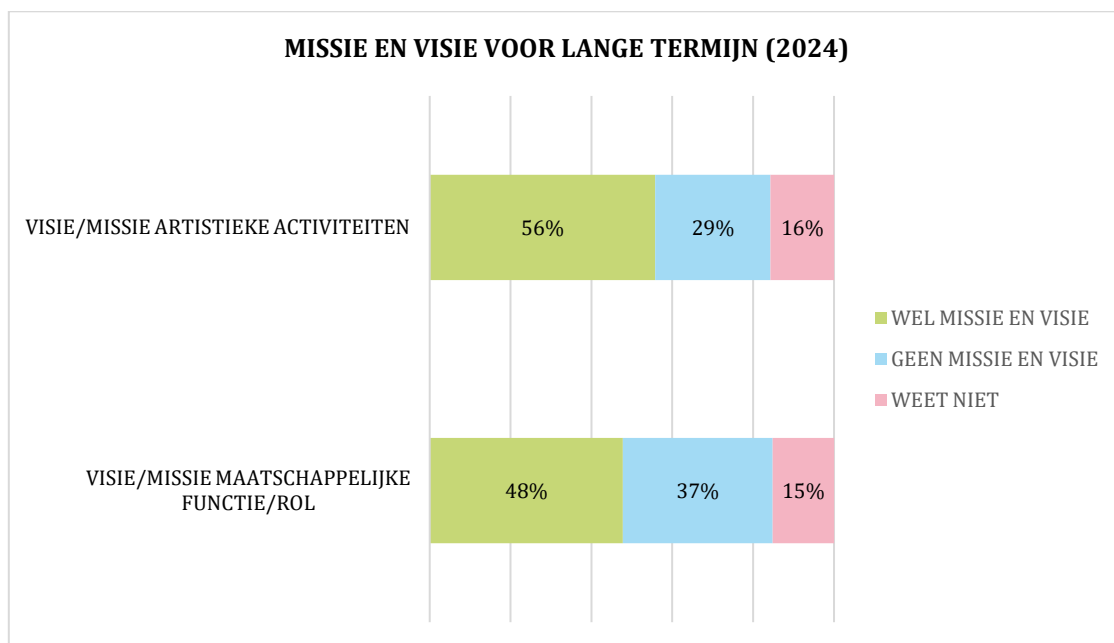
Bijna alle koren (99%) hadden het afgelopen jaar inkomen uit contributiebijdragen. Andere belangrijke bronnen van inkomsten zijn: omzet uit optredens, voorstellingen of exposities (65%), donateurs/vrienden (33%), sponsoring (31%), meerjarige overheidssubsidie (31%), incidentele overheidssubsidie (23%), acties zoals lotenverkoop (17%), fondsen (16%) en opbrengsten uit horeca-activiteiten (10%).

De helft van de koren (50%) ontvangt overheidssubsidie (eenmalig en/of meerjarig). Het aandeel koren met incidentele overheidssubsidie is met 23% hoger dan in 2021 (13%) en 2018 (15%), terwijl het aandeel met meerjarige overheidssubsidie met 31% juist lager ligt dan in 2021 (32%) en 2018 (37%). Waar in 2021 door de coronapandemie veel minder koren (34%) inkomen hadden uit omzet van concerten ligt dit percentage in 2024 met 65% op het niveau van 2018 (66%).

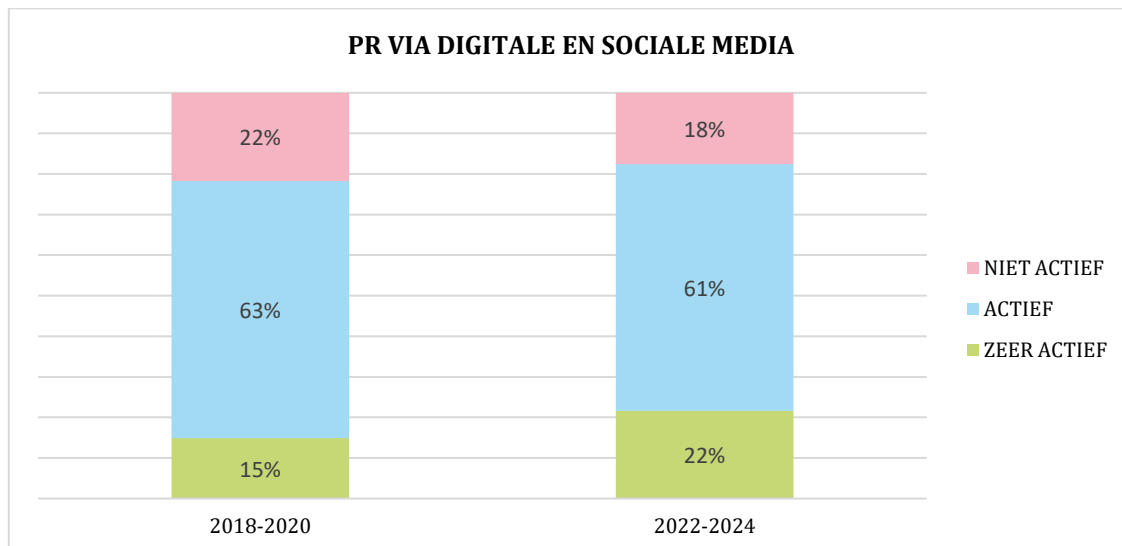
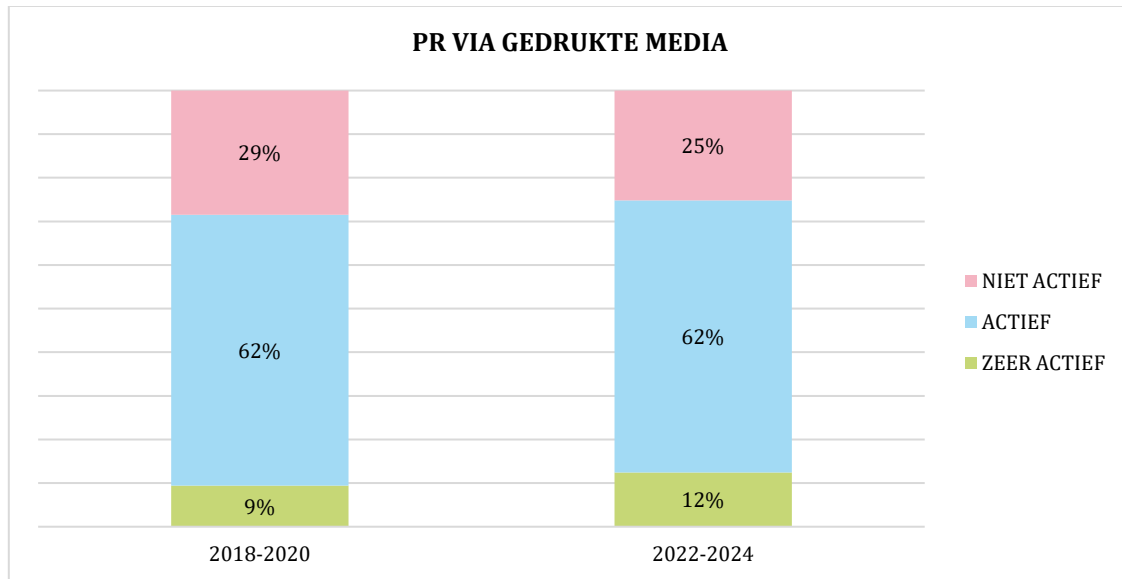
Missie en visie

De meerderheid van de koren voor kunstbeoefening (69%) beschikt in 2024 over een duidelijke visie en missie voor de lange termijn. Deze koren hebben iets vaker een visie op de artistieke activiteiten (56%) dan op de maatschappelijke rol of functie van het koor (48%). Het percentage koren met een duidelijke visie en missie neemt toe, van 57% in 2018 naar 69% in 2024.

Zichtbaarheid

De meeste koren maken hun activiteiten bekend via gedrukte, digitale en sociale media. Driekwart (74%) van hen gebruikt daarvoor gedrukte media. Een groter deel van de verenigingen (83%) geeft via digitale en sociale media bekendheid aan de eigen vereniging en haar activiteiten. De koren zijn ten opzichte van 2018-2020 iets actiever geworden met hun public relations.

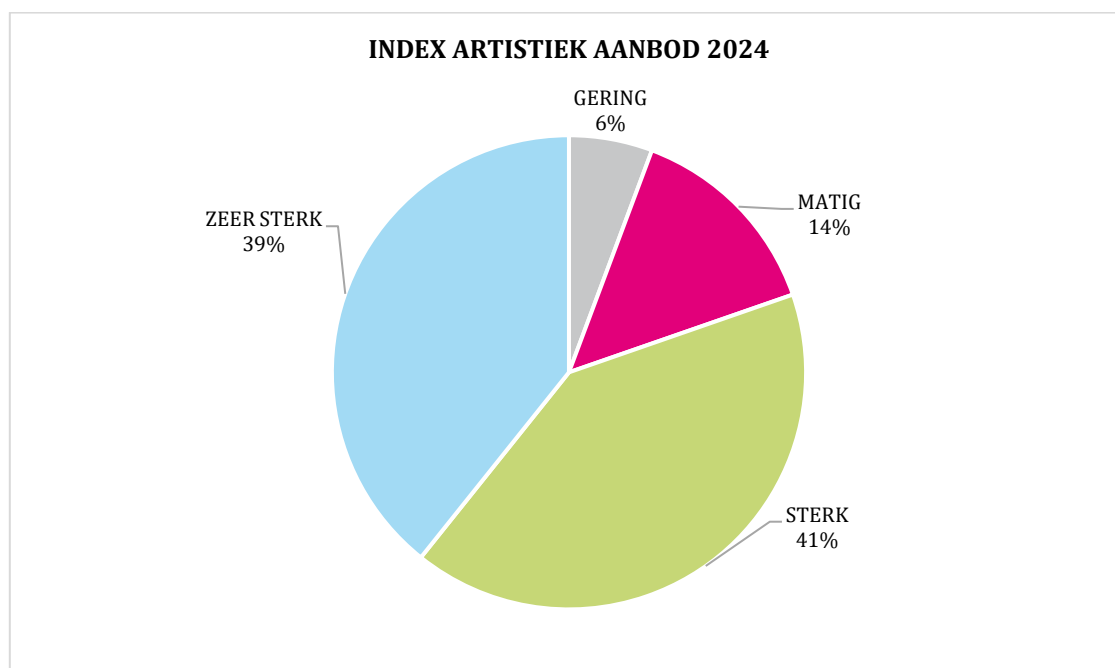
Artistiek aanbod

Onder artistiek aanbod verstaan we de mate waarin koren hun leden de mogelijkheid bieden hun kunstzinnige activiteiten te beoefenen en te verbeteren.

We noemen een koor zeer sterk in haar aanbod wanneer ze in de periode 2022-2024 voldeed aan de meeste of alle van deze criteria:

- Het koor biedt de mogelijkheid om minimaal één keer per jaar werk te tonen aan het publiek via optredens en biedt daarnaast per jaar minimaal twee van de
- volgende activiteiten aan:
 - lessen;
 - masterclasses, cursussen, workshops;
 - repetities/oefenen met begeleiding;
 - repetities/oefenen/doen zonder begeleiding;
 - voorstellingen, optredens of exposities.
- De artistiek begeleider heeft een hbo-opleiding gevolgd tot professioneel dirigent, regisseur, acteur, kunstenaar, musicus, choreograaf of docent, een mbo-opleiding tot (uitvoerende) artiest, kunstenaar, musicus, danser, etc., of een één- of meerjarige opleiding voor amateurdirigent, amateurregisseur, amateuracteur, amateurmusicus, amateurchoreograaf, amateurdocent.
- Het koor vernieuwt voortdurend haar activiteiten.

De meerderheid van de koren (80%) had in de periode 2022- 2024 een sterk tot zeer sterk artistiek aanbod. Zij boden de leden goede mogelijkheden om hun kunstzinnige activiteiten te beoefenen en te verbeteren. Bij 20% waren die mogelijkheden minder of gering.

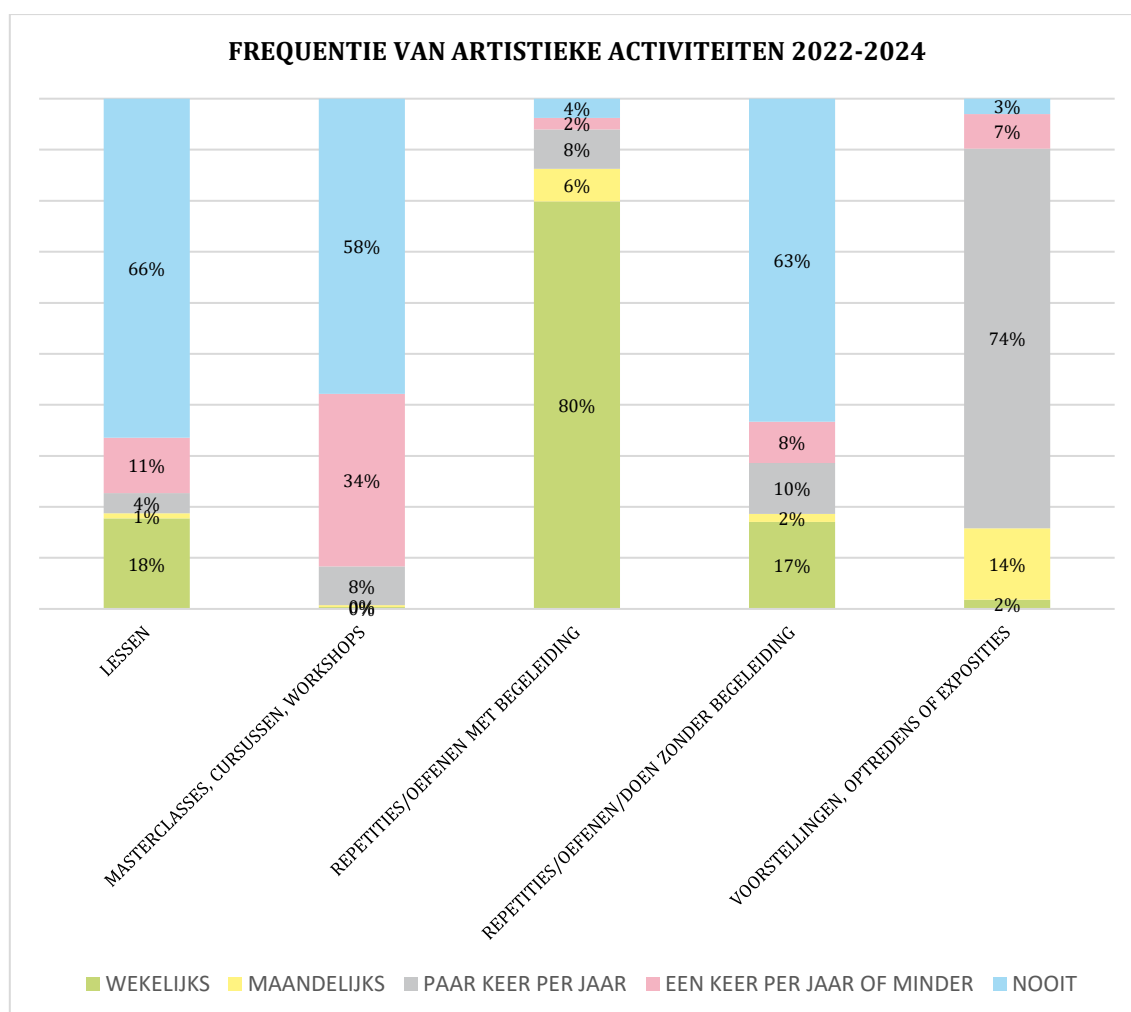
Op de volgende pagina's lichten we de pijlers van artistiek aanbod verder toe.

Regulier aanbod

We onderscheiden de volgende artistieke activiteiten:

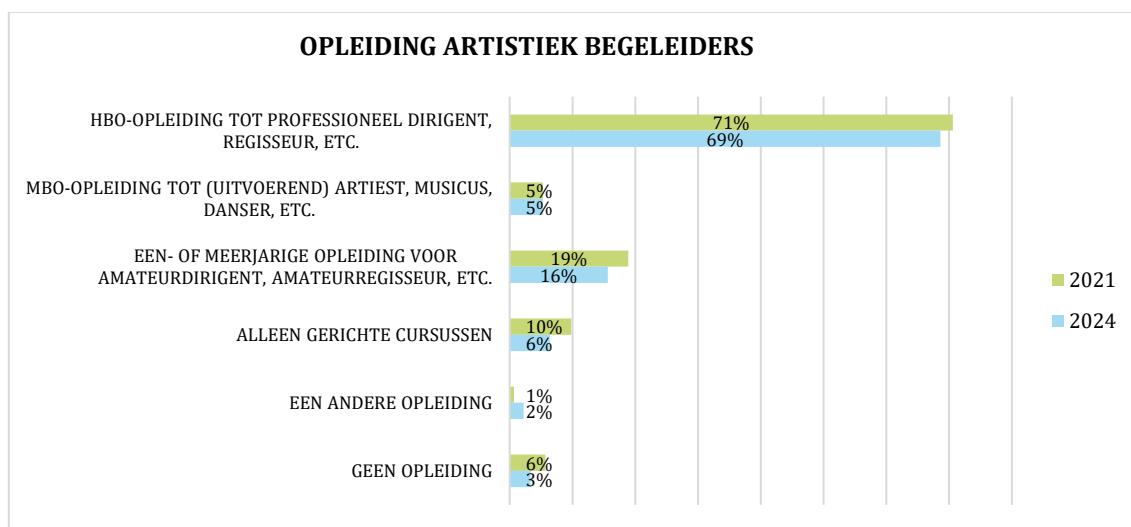
- lessen
- masterclasses, cursussen, workshops
- repetities/oefenen met begeleiding
- repetities/oefenen/doen zonder begeleiding
- voorstellingen, optredens of exposities

Bijna alle koren (97%) bieden hun leden de mogelijkheid op te treden. Bij de meerderheid (74%) is dat een paar keer per jaar mogelijk. De meeste koren (96%) maken het ook mogelijk te repeteren of oefenen met begeleiding. Bij 80% vinden deze repetities wekelijks plaats. Bij 37% van de koren wordt er (ook) gerepeteerd of geoefend zonder begeleiding. Bij een derde (34%) kunnen de leden lessen volgen en bij 42% masterclasses, cursussen en workshops. Wekelijkse lessen worden door 18% van de koren aangeboden.

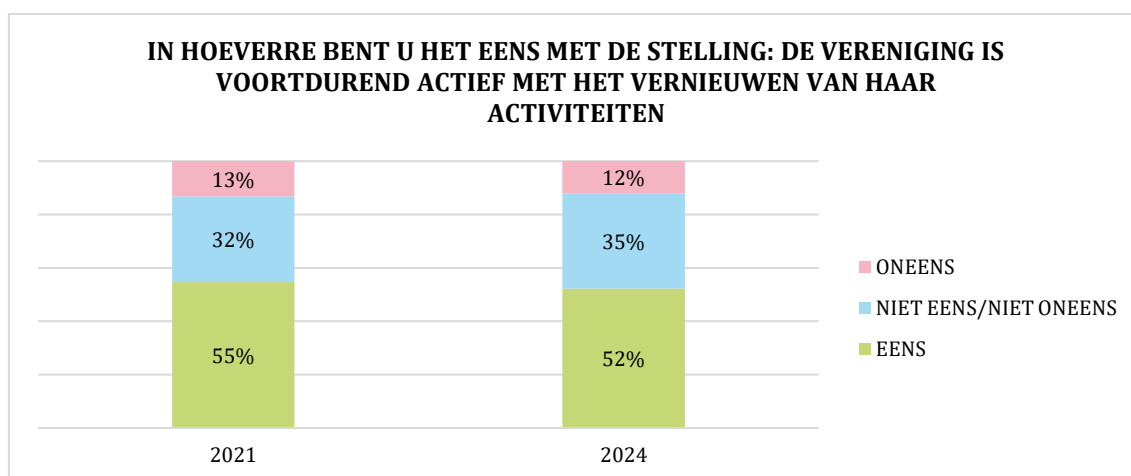
Artistiek begeleider

De overgrote meerderheid van de koren (98%) werkt met een of meerdere artistiek begeleiders, zoals een dirigent of docent. Van deze begeleiders heeft 97% een gerichte artistieke opleiding genoten en 3% heeft geen artistieke opleiding. Bij 71% gaat het om een hbo-opleiding tot professioneel dirigent of docent. 16% van de begeleiders heeft een één- of meerjarige opleiding tot amateurdirigent of -docent. 6% volgde gerichte cursussen. 5% deed een mbo-opleiding tot (uitvoerend) artiest, kunstenaar, musicus, danser, etc. Deze percentages liggen op ongeveer hetzelfde niveau als in 2021.

Innovatie van het aanbod

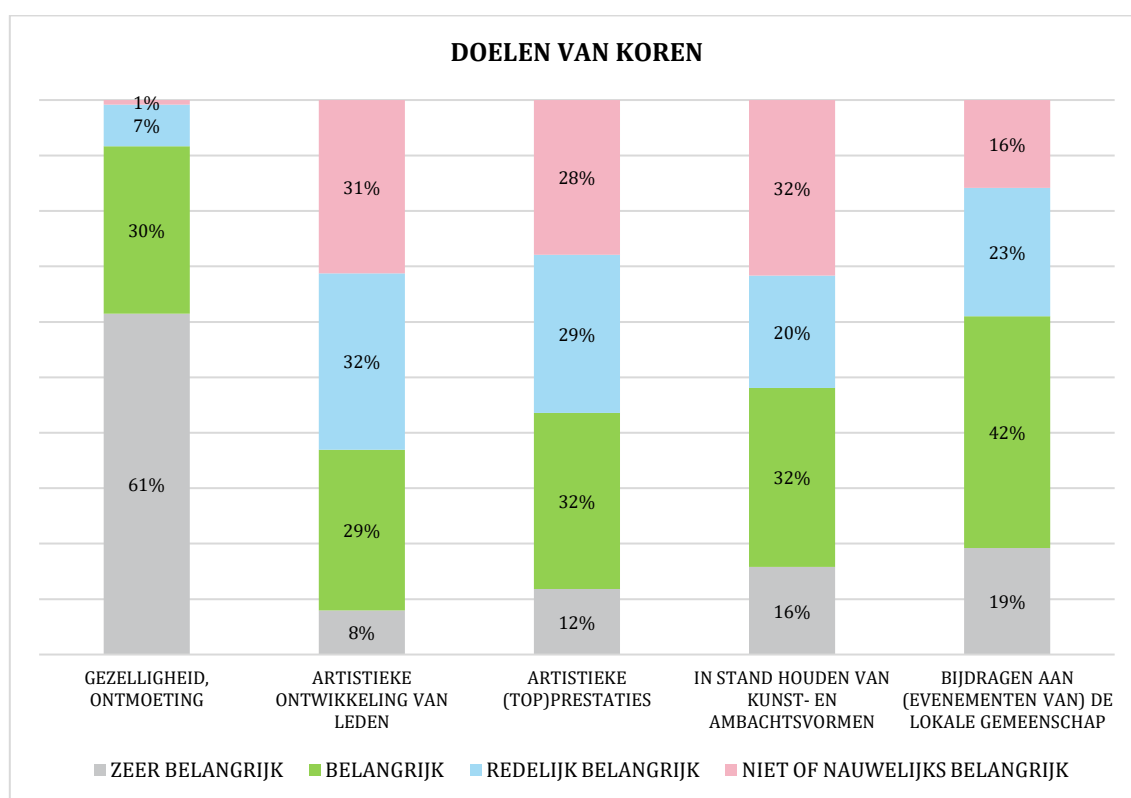
De koren gaven hun reactie op de stelling 'We zijn voortdurend actief met het vernieuwen van onze activiteiten'. Net als in 2021 (55%) geeft in 2024 ruim de helft (52%) aan het hier (helemaal) mee eens te zijn. Bij een kleine groep (12%) is niet of nauwelijks sprake van een voortdurende vernieuwing van de activiteiten.

Doelen

De meeste koren hebben meerdere doelen met de activiteiten die zij organiseren. Er is wel een verschil in het belang dat zij hechten aan de verschillende doelen. Bijna alle koren (91%) vinden gezelligheid en ontmoeting een (zeer) belangrijk doel. Daarna ziet 61% de bijdrage aan de lokale gemeenschap als (zeer) belangrijke doelstelling, gevolgd door 48% voor wie het in stand houden van een kunst- of ambachtvorm (zeer) belangrijk is. De artistieke ontwikkeling van leden is voor 37% (zeer) belangrijk en het realiseren van artistieke (top)prestaties is voor 44% van de koren (zeer) belangrijk. Op een schaal van niet belangrijk (=1) tot zeer belangrijk (=5) resulteert dat in de volgende volgorde van belang:

1	Gezelligheid, ontmoeting	4,5
2	Bijdragen aan (evenementen van) de lokale gemeenschap	3,7
3	In stand houden van kunst- en ambachtvormen	3,4
4	Artistieke (top)prestaties	3,3
5	Artistieke ontwikkeling van leden	3,2

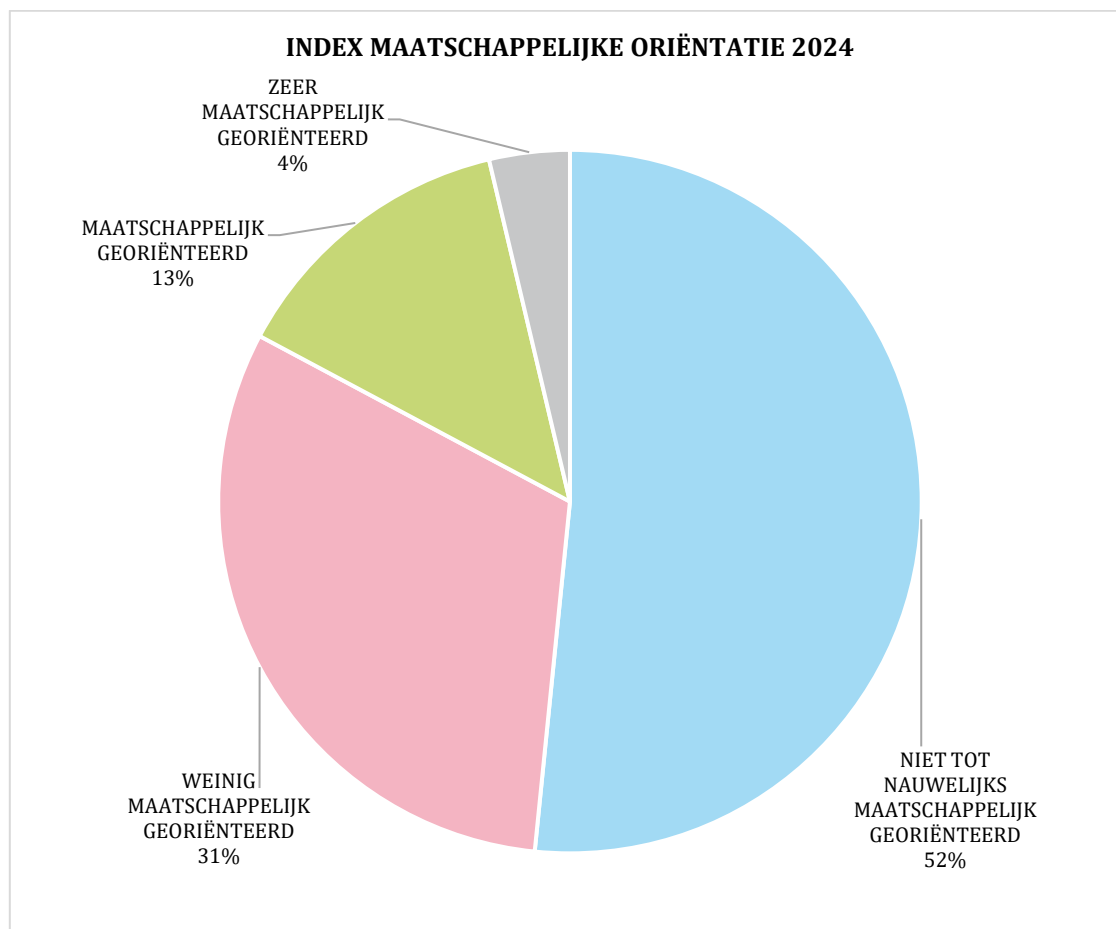
Maatschappelijke oriëntatie

Onder maatschappelijke oriëntatie verstaan we de mate waarin koren zich richten op maatschappelijke activiteiten of taken.

We noemen een koor zeer maatschappelijk georiënteerd wanneer ze in de periode 2022-2024 voldeed aan de meeste of alle van deze criteria:

- Het koor werkt met drie of meer partners samen, zoals scholen, buurt- en wijkorganisaties en andere culturele verenigingen of stichtingen.
- Het koor zet zich extra in om een of meer specifieke doelgroepen te bereiken als publiek of als lid.
- Het koor is zeer actief met de organisatie van andere activiteiten dan het reguliere artistieke aanbod voor de leden.

Ruim de helft van de koren was in de periode 2022-2024 niet tot nauwelijks maatschappelijk georiënteerd. 31% was weinig maatschappelijk georiënteerd. 13% was wèl maatschappelijk georiënteerd en 4% heeft een zeer sterke maatschappelijke oriëntatie.

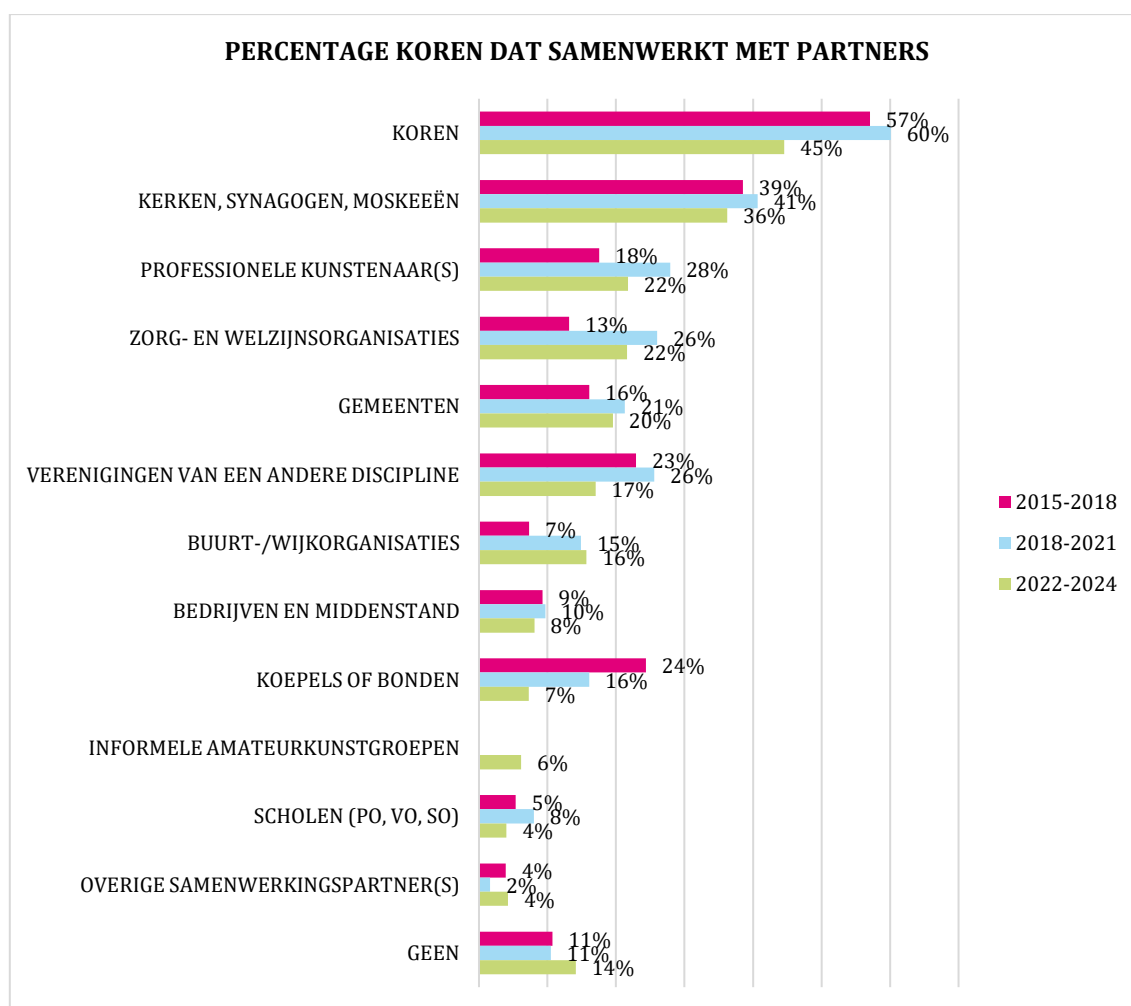

Op de volgende pagina's lichten we de pijlers van maatschappelijke oriëntatie verder toe.

Samenwerking met externe partijen

Samenwerking houdt in dat koren en externe partijen zich gezamenlijk en gelijkwaardig inzetten voor een bepaald doel. Een grote meerderheid van de koren (86%) werkt samen met andere partijen. Dat is iets minder dan in 2021 (89%) en 2018 (89%). 25% heeft in de afgelopen twee jaar samengewerkt met één externe partij, 26% werkte met twee partijen samen en 35% met drie of meer partijen. Gemiddeld werd er met 2,1 externe partijen samengewerkt.

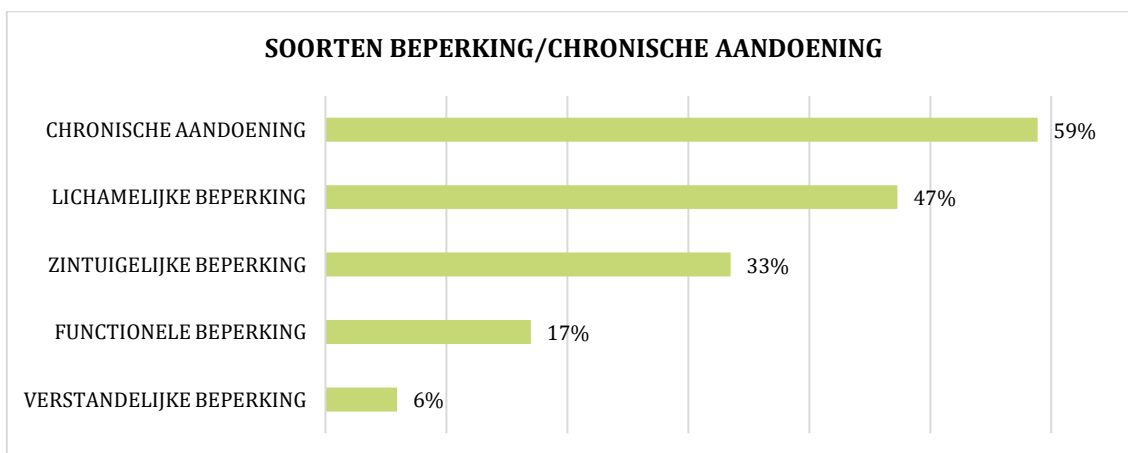
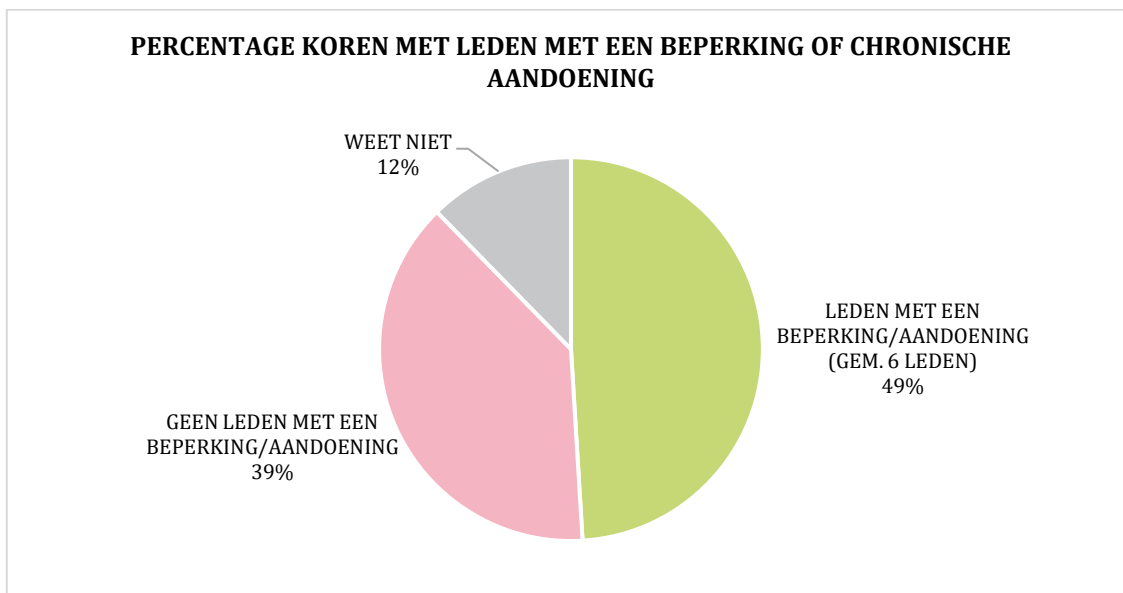
Koren werken samen met een groot aantal verschillende partijen. De meest genoemde samenwerkingspartijen zijn andere koren: 45% werkte hiermee samen. Andere veelgenoemde samenwerkingspartners zijn kerken, synagogen en moskeeën (36%), professionele kunstenaars (22%), zorg- en welzijnsorganisaties (22%) en gemeenten (20%). Bij veel partijen ligt het aandeel koren dat met hen samenwerkt iets lager dan in 2021. Alleen voor de samenwerking met buurt- en wijkorganisaties geldt dit niet, want het aandeel koren dat hiermee samenwerkte nam toe van 7% in 2018, naar 15% in 2021 tot 16% in 2024. De sterkste afname zien we bij de samenwerking met koepels en bonden. In de periode 2015-2018 werkte bijna een kwart (24%) van de koren samen met koepels en bonden, maar tussen 2018 en 2021 nam dit af naar 16%. In de jaren 2022-2024 is dit aantal verder gedaald naar 7%.

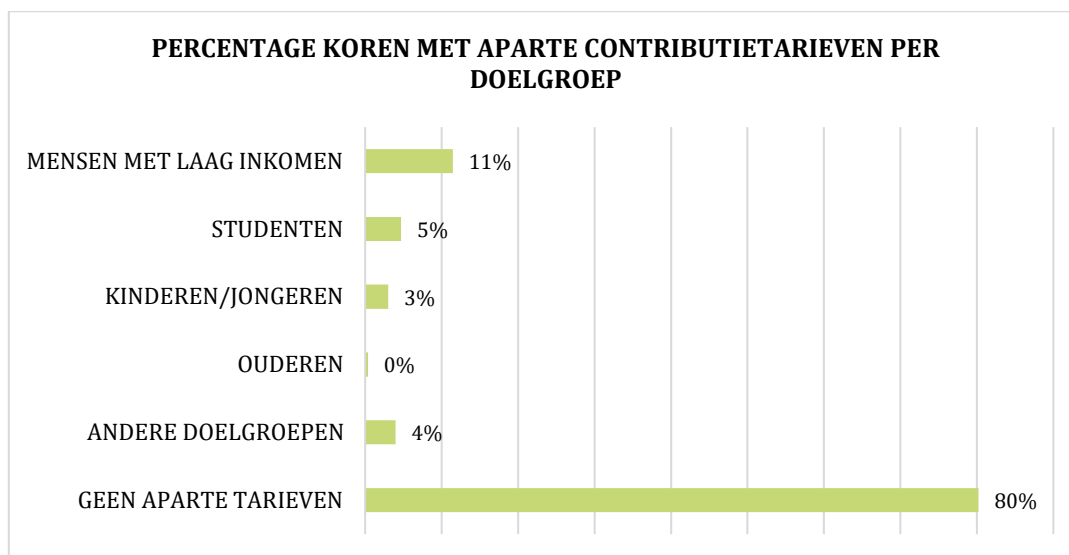
Inclusie doelgroepen

Bijna de helft van de koren (49%) heeft in 2024 leden met een beperking of chronische aandoening. Zij hebben gemiddeld zes leden met een beperking. Van deze koren heeft 59% leden met een chronische aandoening (bijvoorbeeld COPD, diabetes, epilepsie, dementie, hersenaandoening, (ex-)hartpatiënten). 47% heeft leden met een lichamelijke beperking (bijvoorbeeld rolstoelgebonden) en 33% heeft leden met een zintuiglijke beperking (blind, slechtziend, doof en slechthorend) functionele beperking. 17% van de koren heeft leden met functionele beperking een zintuiglijke beperking (bijvoorbeeld ADHD, autisme, spectrum stoornis). Bij 6% zijn leden met een verstandelijke beperking actief.

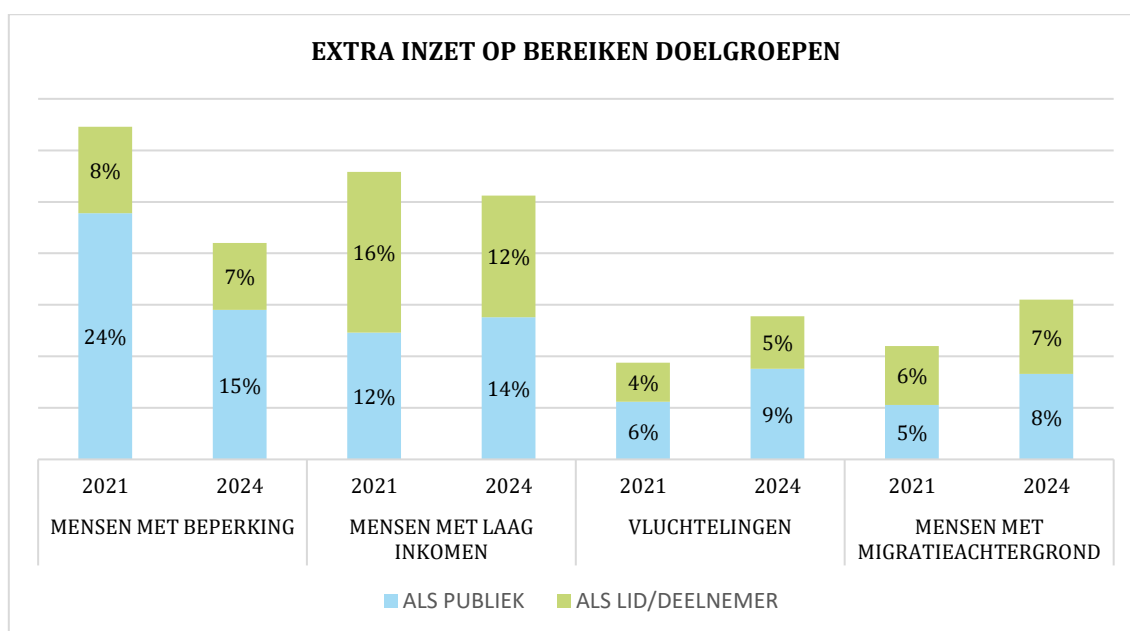
Leden met een beperking of chronische aandoening doen bij het overgrote deel van de koren mee met de activiteiten waar ook de leden zonder een beperking of aandoening aan meedoen. Slechts 4% heeft een aparte groep, aparte activiteiten of speciale begeleiding voor deze leden.

Aparte contributietarieven zijn een middel om minder draagkrachtige mensen toch mee te laten doen met de activiteiten van de koren. 20% van de koren biedt verschillende contributietarieven. 11% hanteert aparte tarieven voor mensen met een laag inkomen, 5% doet dit voor studenten, 3% voor kinderen en jongeren en 4% voor overige doelgroepen.

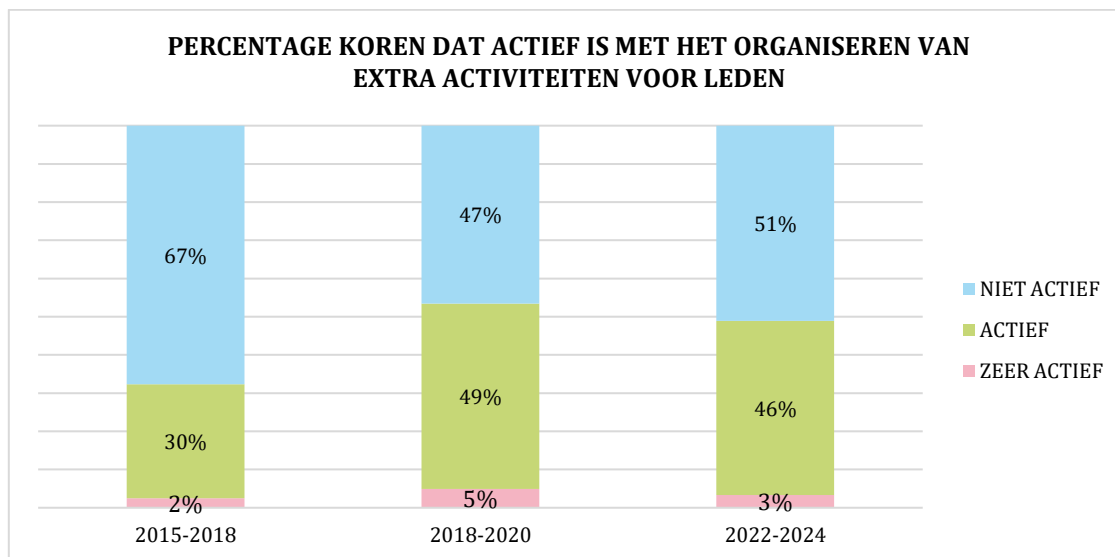

Bijna de helft (48%) van de koren heeft een visie op de maatschappelijke functie en rol van de koren voor de leden en voor de gemeenschap. Iets minder dan een derde (31%) zet zich extra in om een of meerdere van de volgende doelgroepen te bereiken als lid, deelnemer of publiek: mensen met een beperking, mensen met een laag inkomen, vluchtelingen of mensen met een migratieachtergrond. De koren proberen met hun inzet in de meeste gevallen mensen met een laag inkomen en mensen met een beperking te bereiken.

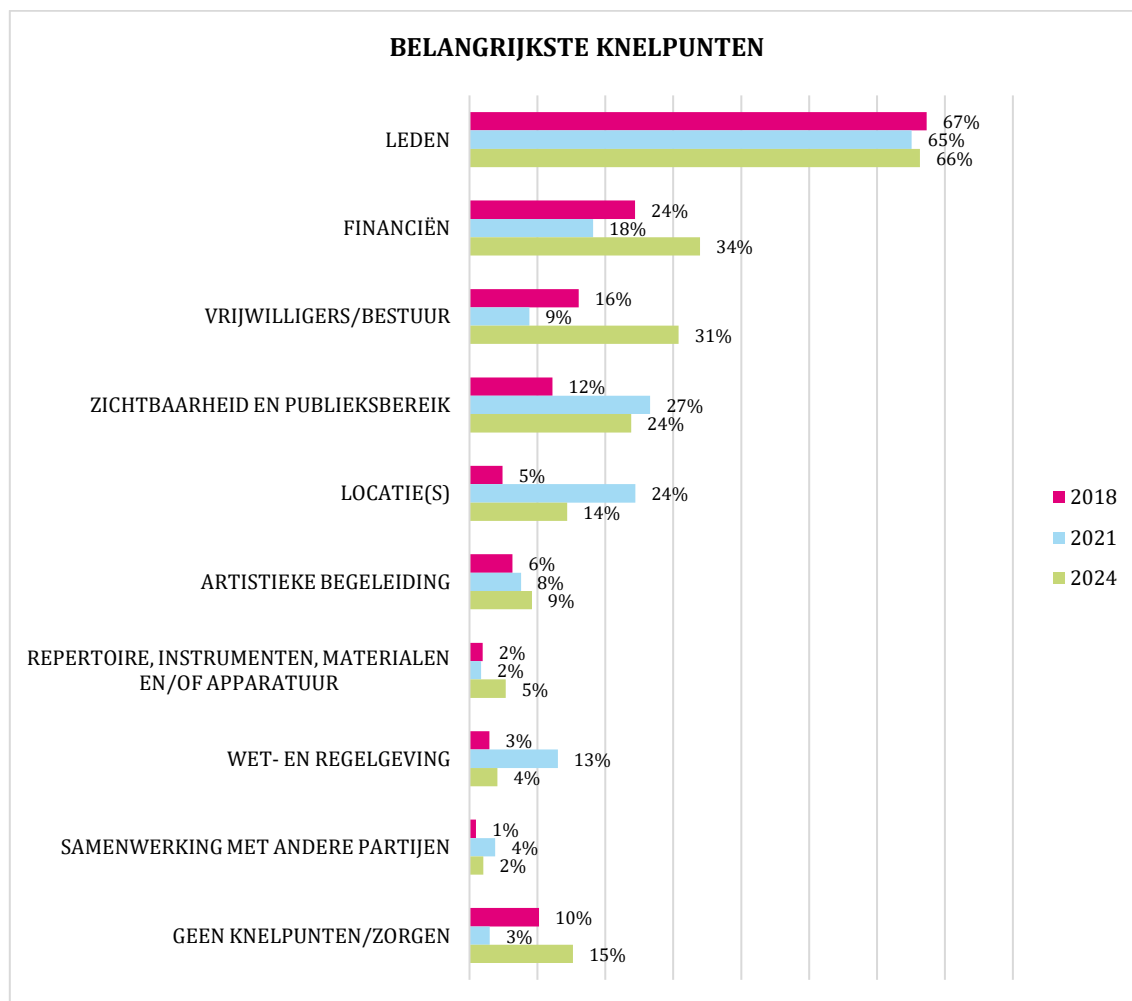
Aanvullend aanbod

Koren organiseren in eerste instantie de reguliere artistieke activiteiten voor hun leden, zoals repetities en optredens. Daarnaast organiseren sommige koren andere activiteiten, zoals kampen, bingoavonden, ouder-kind-activiteiten en andere evenementen. In de periode 2022-2024 organiseerde de helft van de koren (49%) zulke extra activiteiten. Dat is iets minder dan in de periode 2018-2020 (53%) en meer dan in de jaren 2015-2018 (33%).

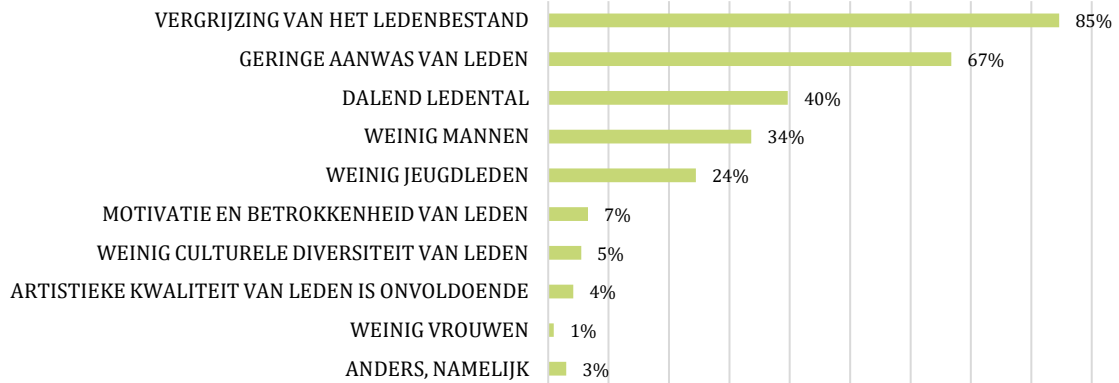

Knelpunten en ondersteuning

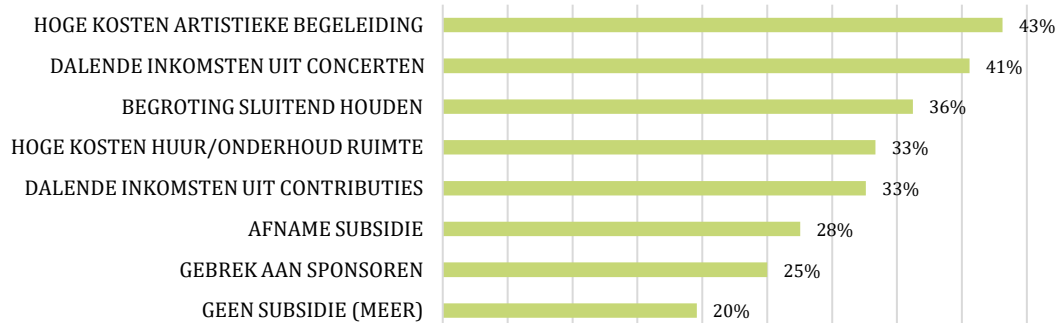
In 2024 ervaart 85% van de koren een of meerdere knelpunten. Dat is minder dan ten tijde van de coronapandemie in 2021 (97%) en ook iets minder dan in 2018 (90%). Vanwege een verandering in de vraagstelling zijn de onderwerpen waarop koren knelpunten ervaren niet direct te vergelijken met de metingen uit 2021 en 2018. Wel is duidelijk dat, net als in 2018 en 2021, voor de meeste koren het belangrijkste knelpunt op het terrein van de leden ligt. Dan gaat het om vergrijzing van het ledenbestand en geringe aanwas van leden. Financiën zijn in 2024 voor 34% van de koren een belangrijk knelpunt, waarbij het gaat om hoge kosten van de artistieke begeleiding, hoge kosten voor huur en/of onderhoud van ruimten, dalende inkomsten uit optredens, gebrek aan sponsors en afname van subsidie. 31% ervaart knelpunten als het gaat om vrijwilligers/bestuur. Het probleem ligt dan vooral bij een tekort aan en het vinden van (geschikte) bestuursleden. Zichtbaarheid en publieksbereik is voor 24% een knelpunt. Deze koren hebben moeite om (nieuw) publiek te bereiken en om (lokale) media-aandacht te krijgen. 14% ondervindt knelpunten met betrekking tot locatie(s), waarbij het in feite ook gaat om financiën: zij wijzen op de hoge huurkosten van podia en expositieruimten en op de hoge huur- en onderhoudskosten van repetitie- en lesruimten.

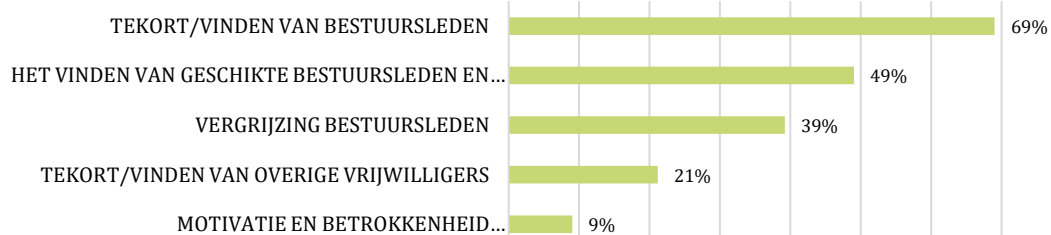
KNELPUNTEN LEDEN

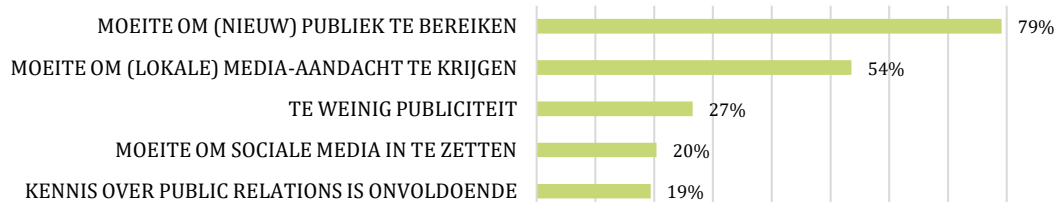
KNELPUNTEN FINANCIËN

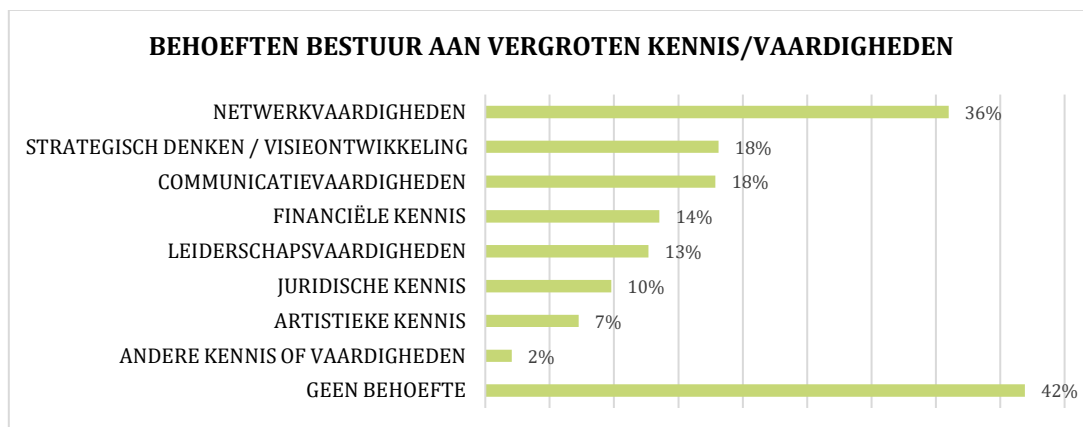
KNELPUNTEN VRIJWILLIGERS/BESTUUR

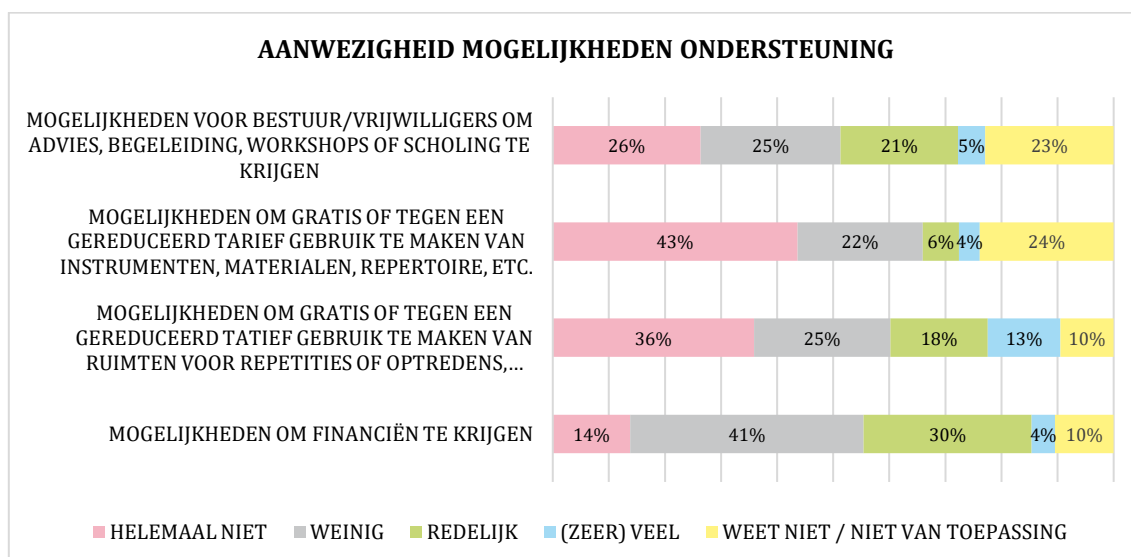
KNELPUNTEN ZICHTBAARHEID EN PUBLIEKSBEREIK

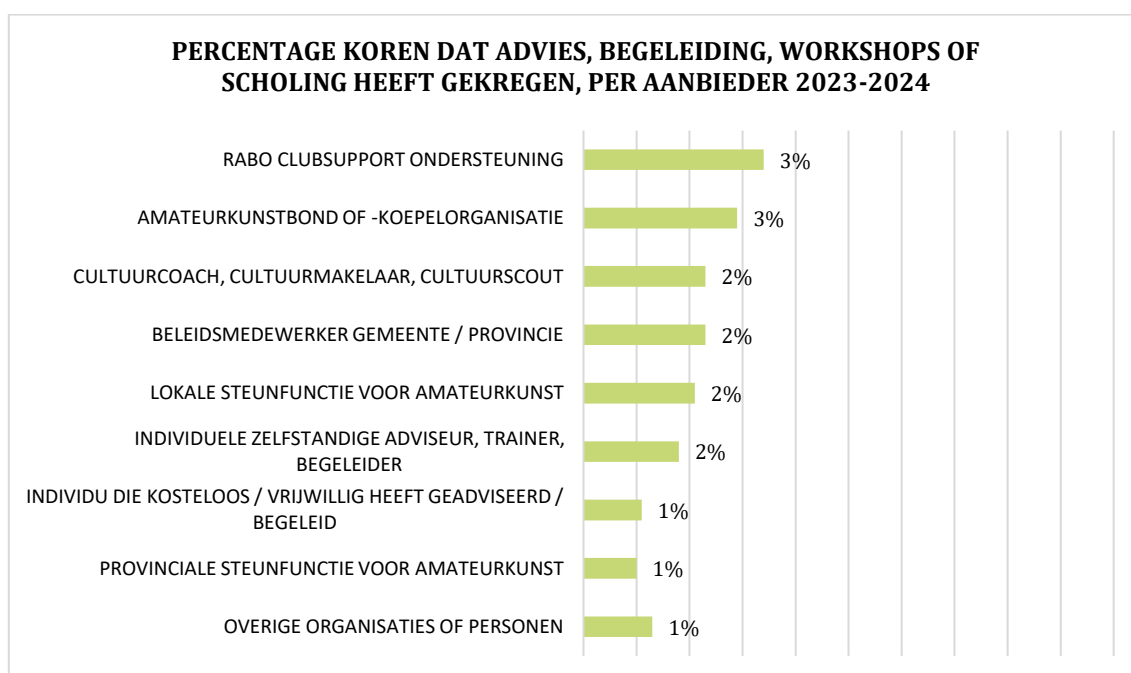
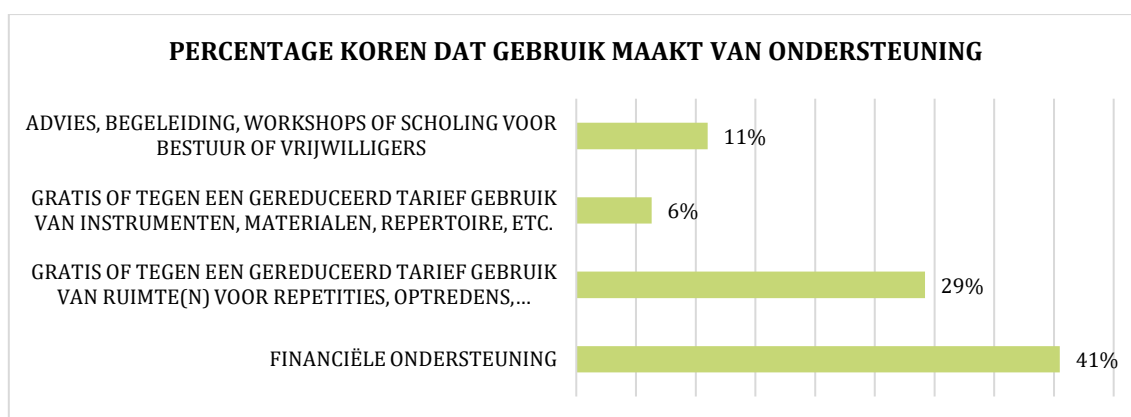
Naast knelpunten is met de VerenigingsMonitor van dit jaar gevraagd naar de behoeften van verenigingsbesturen aan het vergroten of ontwikkelen van bepaalde vaardigheden en kennis. 58% van de koorbesturen heeft die behoefte, 42% niet. De behoefte is het grootst als het gaat om netwerkvaardigheden: 36% van de besturen zou deze vaardigheden graag verder willen vergroten of ontwikkelen. Andere vaardigheden of kennis waar besturen behoefte aan hebben zijn strategisch denken en visieontwikkeling (18%) en communicatievaardigheden (18%).

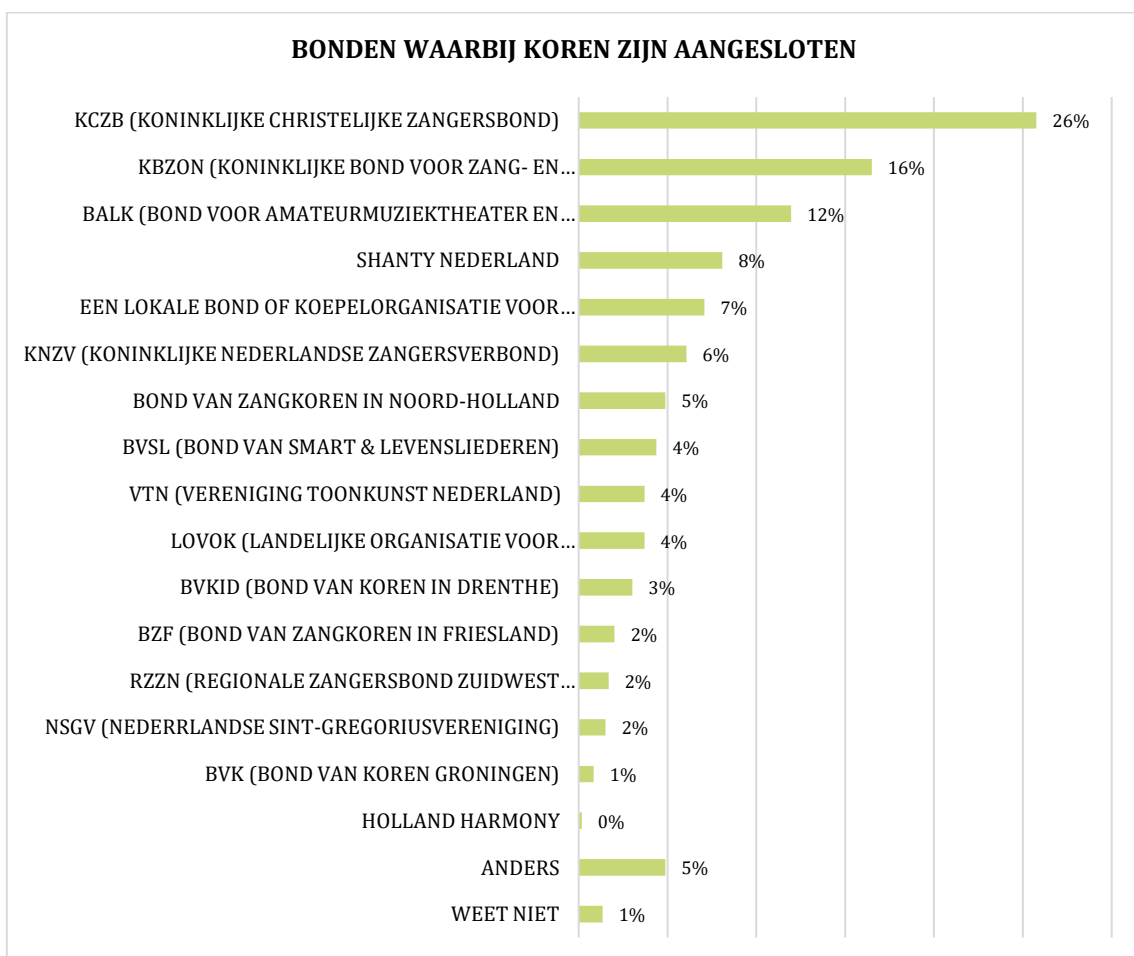
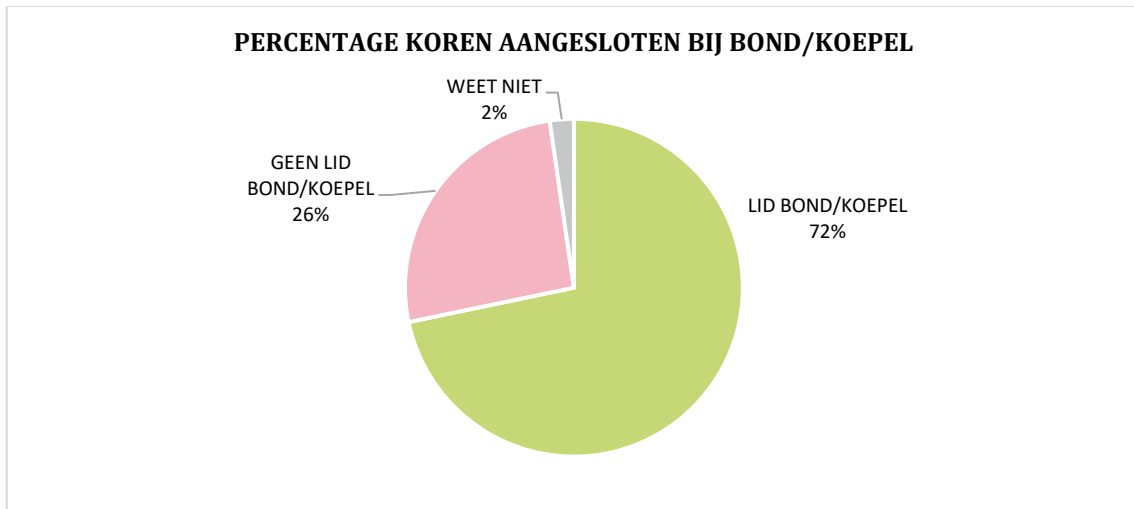
Het zijn natuurlijk in eerste instantie de (bestuurs)leden die knelpunten en behoeften van koren aanpakken. Koren kunnen daarbij echter ook ondersteund worden door organisaties of personen van buiten het koor. Er zijn verschillende vormen van ondersteuning, maar de koren zien de meeste mogelijkheden voor directe financiële ondersteuning. Volgens 76% van de koren bestaan er zulke financiële mogelijkheden voor hun koor, variërend van weinig (41%), redelijk (30%) tot zeer veel (4%) mogelijkheden. Voor 54% van de koren zijn er ook mogelijkheden om gratis of tegen een gereduceerd tarief gebruik te maken van ruimten voor repetities en optredens. 32% van de koren kan gratis of tegen een gereduceerd tarief gebruikmaken van instrumenten, materialen, repertoire en dergelijke. De mogelijkheid voor een bestuur om advies, begeleiding, workshops of scholing te krijgen is aanwezig bij 51% van de koren.

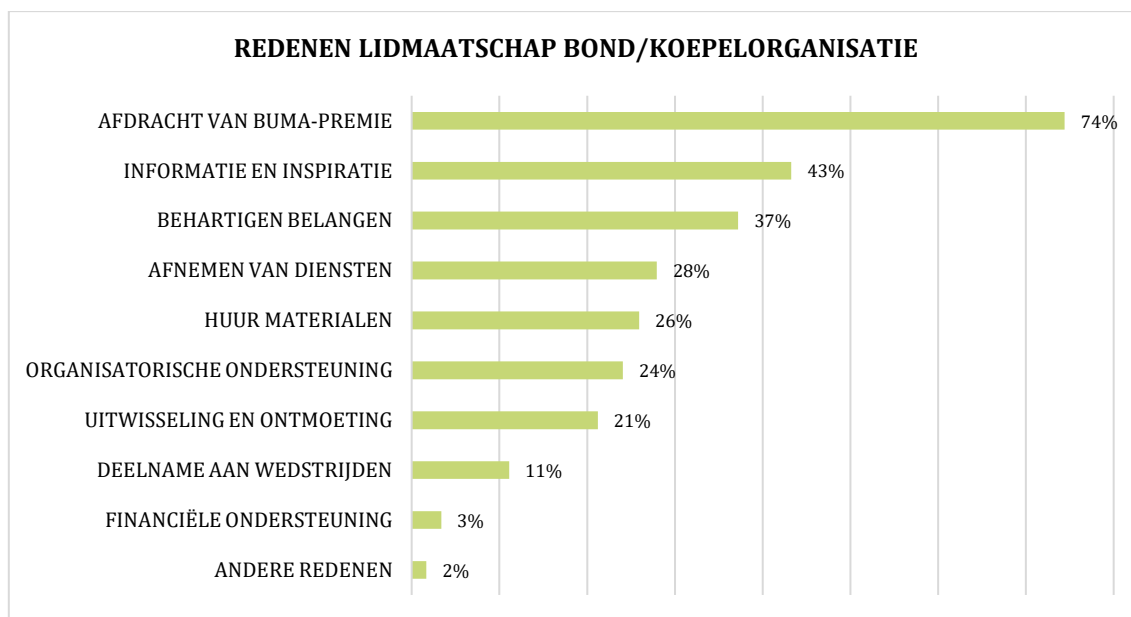
Het bestaan van deze vormen van ondersteuning wil echter nog niet zeggen dat koren er ook gebruik van maken. 41% van de koren maakte in 2023-2024 gebruik van een mogelijkheid om directe financiële ondersteuning te krijgen, 29% van een mogelijkheid om gratis of tegen een gereduceerd tarief gebruik te maken van ruimten en 6% van een mogelijkheid om gratis of tegen een gereduceerd tarief gebruik te maken van instrumenten, materialen, repertoire, e.d. Bij 11% van de koren maakten het bestuur of de vrijwilligers in 2023-2024 gebruik van een mogelijkheid om advies, begeleiding, een workshop of scholing te krijgen van een organisatie of persoon van buiten het koor. 3% van de koren kreeg advies, begeleiding of scholing van Rabo ClubSupport. 3% werd ondersteund door een amateurkunstbond of -koepelorganisatie. 2% kreeg hulp van een cultuurcoach, cultuurmakelaar of cultuurscout en 2% van een beleidsmedewerker of ambtenaar bij een gemeente of provincie. 2% maakte gebruik van een lokale steunfunctie voor amateurkunst en 2% zocht steun van een individueel zelfstandig adviseur, trainer of begeleider. 1% van de koren kreeg hulp van een provinciale steunfunctie voor amateurkunst en 1% werd geholpen door een persoon die kosteloos en vrijwillig adviseert of begeleidt.

Van alle ondersteunende partijen hebben veel koren een directe relatie met een amateurkunstbond of koepelorganisatie. 72% van de koren is aangesloten bij een of meerdere van zulke bonden of koepelorganisaties.

Koren zijn om een groot aantal redenen aangesloten bij een bond of koepel. 74% geeft als reden de afdracht van de Buma-premie. 43% is lid om informatie en inspiratie te ontvangen via nieuwsbrieven, tijdschriften, magazines of kennisbanken van de betreffende bond of koepel. Belangenbehartiging bij beleidsmakers door de bond of koepel is voor 37% een reden van het lidmaatschap. Ongeveer een kwart van de koren draagt ook andere redenen aan, zoals een aanbod voor collectieve verzekeringen, de huur van bladmuziek of andere materialen, beschikbaarheid van organisatorische ondersteuning en de uitwisseling met en ontmoeting van andere koren (via festivals, congressen, bijeenkomsten, platforms).

Onderzoekopzet en verantwoording

Dit rapport bevat resultaten van de online vragenlijst die we in juni en juli 2024 hebben uitgezet onder vrijwillige bestuursleden van verenigingen en stichtingen voor kunstbeoefening in Nederland. En wel in het bijzonder van de respons van verenigingen en stichtingen die zich vooral bezighouden met 'zang/vocale muziek (koor, vocaal ensemble, etc.)'. Deze verenigingen en stichtingen noemen we in het rapport 'koren'. In dit hoofdstuk leggen we uit hoe we het onderzoek hebben uitgevoerd.

Vragenlijst

We hebben de vragenlijst van deze derde editie van de VerenigingsMonitor grotendeels gelijk gehouden aan de vragenlijst van de eerste editie uit 2018 en de tweede editie uit 2021, zodat het mogelijk werd om vergelijkingen te maken en trends te beschrijven. De vragenlijst bevat voornamelijk gesloten vragen. Deze zijn geordend aan de hand van drie hoofdonderwerpen: organisatiekracht, artistiek aanbod en maatschappelijke oriëntatie. Daarnaast hebben we voor deze editie aanvullende vragen gesteld over de betaling van artistiek begeleiders en de aanwezigheid en het gebruik van verschillende vormen van ondersteuning. Een aantal medewerkers van provinciale steunfuncties en koepelorganisaties heeft kritisch meegelezen met de vragenlijst.

Doelgroep en steekproef

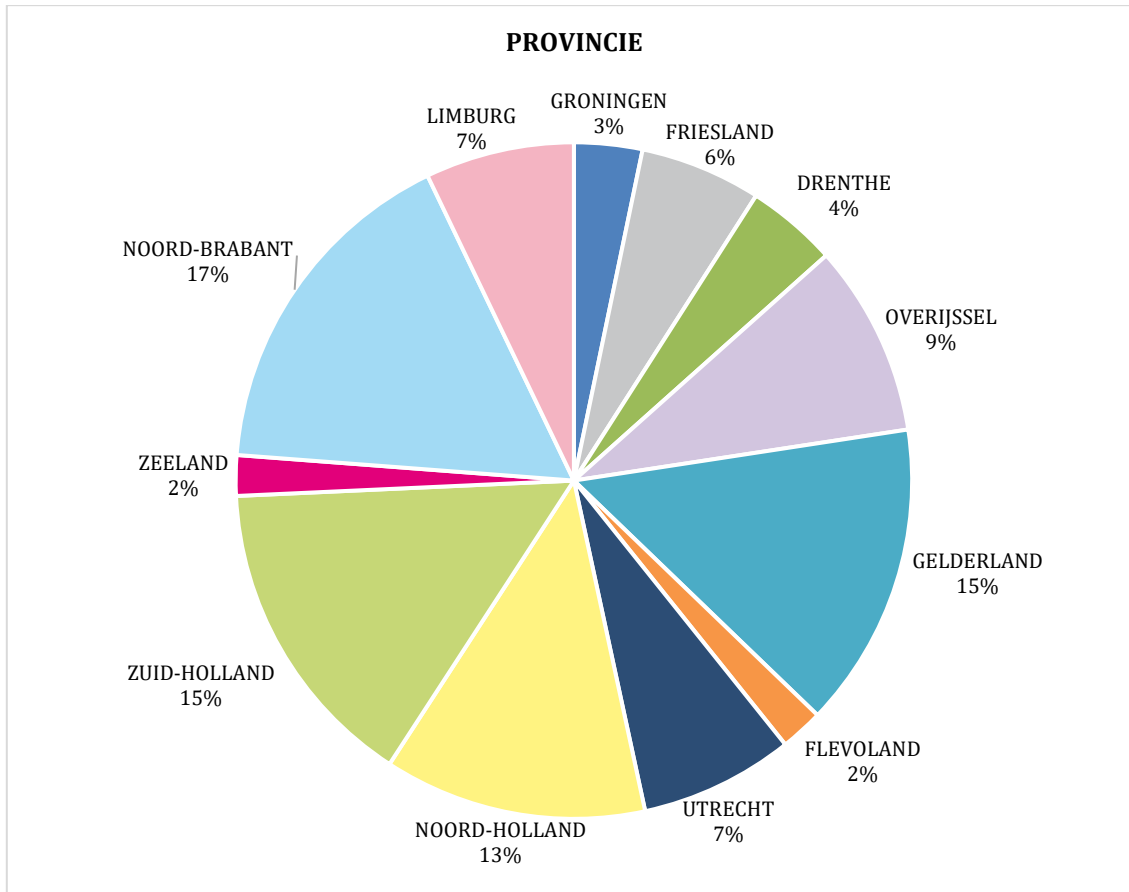
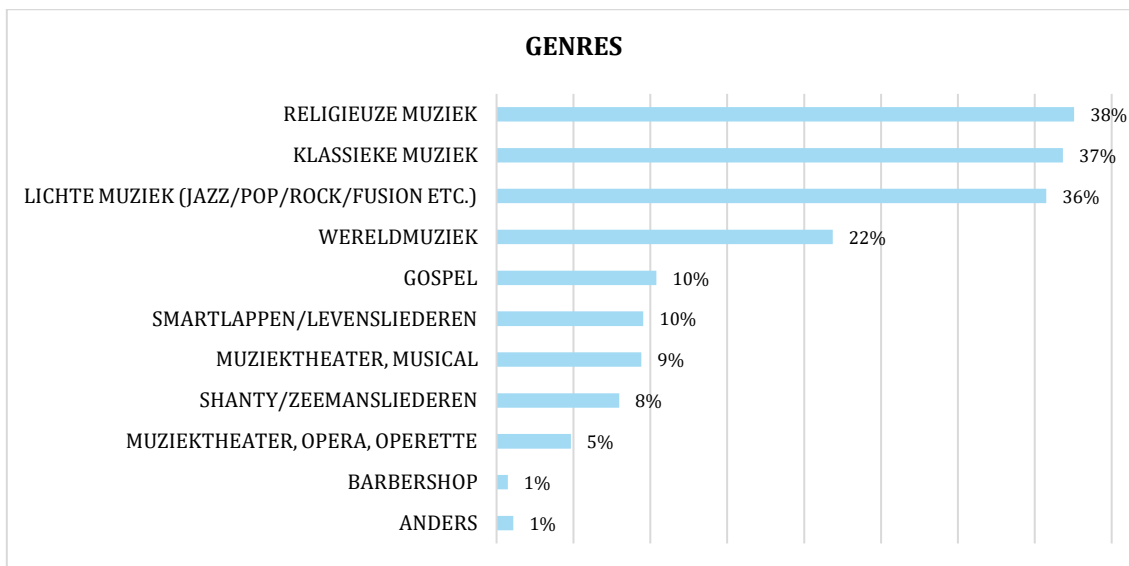
De vragenlijst is uitgezet onder vrijwillige bestuursleden van verenigingen of stichtingen die mensen laten samenkomen om in hun vrije tijd kunstzinnig, creatief of muzikaal actief te zijn. Het gaat hierbij om het 'zelf maken' van kunst (dus zelf musiceren, toneelspelen, schilderen, schrijven, etc.). Het onderzoek richt zich niet op verenigingen waarin kunst uitsluitend 'ervaren' en/of besproken wordt, zoals leesclubs. Het richt zich ook niet op erfgoed- of gezelligheidsverenigingen, zoals de historische kring of de carnavalsvereniging. Ook informele groepen zonder rechtsvorm zijn niet meegenomen in het onderzoek.

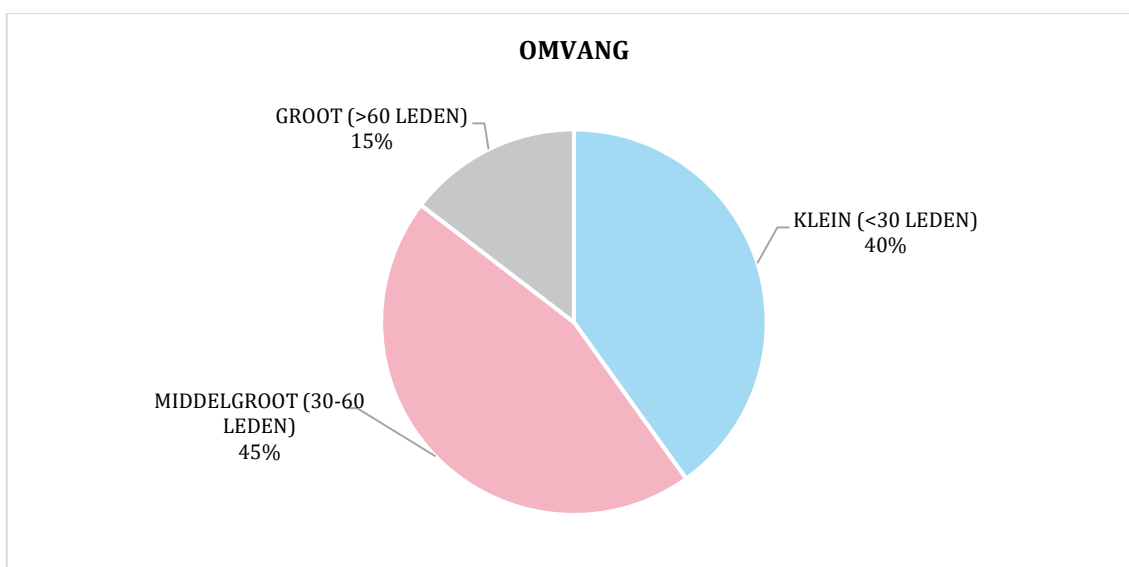
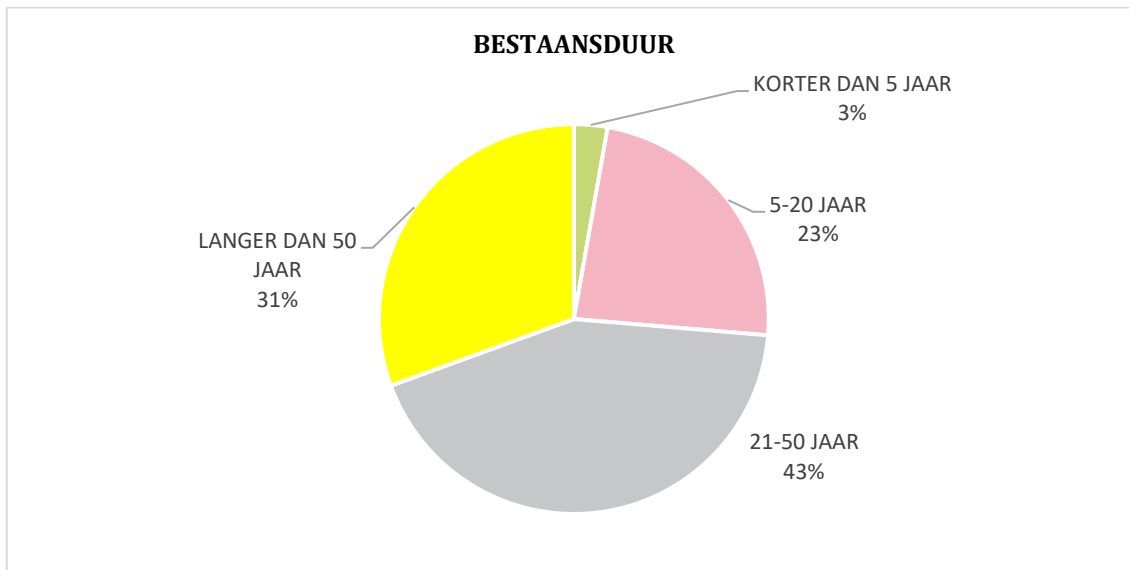
We hebben bestuursleden in juni 2024 uitgenodigd om de online vragenlijst in te vullen. De uitnodigingen hebben we verstuurd aan adressen van verenigingen die geregistreerd staan bij de Kamer van Koophandel. Daarvoor hebben we gebruikgemaakt van een registerbestand van verenigingen en stichtingen die in 2024 bij de Kamer van Koophandel stonden ingeschreven onder de SBI-codes 90011 (beoefening van podiumkunst), 9003 (schrijven en overige schepende kunsten) en 94922 (hobbyclubs). Dit bestand bevat bijna 25.000 inschrijvingen, die niet allemaal tot de doelgroep van dit onderzoek behoren. Nadat we de niet geschikte inschrijvingen uit het bestand hadden verwijderd, hielden we ruim 10.000 verenigingen en stichtingen over. Deze verenigingen hebben we geordend naar provincie en kunstvorm. Omdat het registerbestand van de Kamer van Koophandel alleen postadressen bevat, hebben we deze ruim 10.000 verenigingen per brief uitgenodigd om – via een persoonlijke link in de brief – de online vragenlijst in te vullen. De dataverzameling werd uitgevoerd door DataIM.

Respons

In totaal hebben 1748 verenigingen en stichtingen aan het onderzoek deelgenomen. Daarvan waren 106 vragenlijsten niet bruikbaar, omdat de respondent niet tot de doelgroep behoorde of omdat er onvoldoende vragen waren beantwoord. Daarnaast gaven 67 verenigingen aan

niet meer actief te zijn geweest in de afgelopen 12 maanden. Hierdoor bleven er 1575 bruikbare vragenlijsten over. Van deze 1575 bruikbare vragenlijsten zijn 828 afkomstig van koren. Dat betekent dat een vijfde (19%) van de 4300 aangeschreven koren heeft meegedaan aan het onderzoek. Deze respons is als volgt opgebouwd:

De analyse die we hebben uitgevoerd voor dit rapport is beschrijvend van aard. Hans Mariën van IVAdata heeft ons hierbij geassisteerd. Bij de meeste vragen vergelijken we met de resultaten van de VerenigingsMonitor 2018 en 2021. Dat geldt niet voor de vragen waarvan de vraagstelling is gewijzigd. Voor de indexen organisatiekracht, artistiek aanbod en maatschappelijke oriëntatie hanteren we een berekeningswijze die verenigingen in vier categorieën indeelt:

Categorie	Benaming	Aantal punten
1	kwetsbaar/niet maatschappelijk georiënteerd/gering artistiek aanbod	0-40
2	weinig krachtig/weinig maatschappelijk georiënteerd/matig artistiek aanbod	41-59
3	krachtig/maatschappelijk georiënteerd/sterk artistiek aanbod	60-79
4	zeer krachtig/zeer maatschappelijk georiënteerd/zeer sterk artistiek aanbod	80-100

De drie indexen zijn gekoppeld aan vragen (zoals beschreven in de hoofdstukken ‘organisatiekracht’, ‘artistiek aanbod’ en ‘maatschappelijke oriëntatie’). De antwoordcategorieën van die vragen hebben we gekoppeld aan scores. Per index kon een vereniging maximaal 100 punten scoren.

Vervolg

We herhalen dit onderzoek om de drie jaar, zodat we beter zicht krijgen op ontwikkelingen in deze sector.

Colofon

VerenigingsMonitor 2024 | Koren

Op verzoek van Koornetwerk Nederland

Heb je vragen of opmerkingen? Wil je in gesprek over de resultaten van de *VerenigingsMonitor 2024 Koren*? Wil je een presentatie van de resultaten in jouw organisatie of netwerk? Neem gerust contact op met Arno Neele (ArnoNeele@lkca.nl).

Auteur

Arno Neele | ArnoNeele@lkca.nl

Uitgever

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA)

Lange Viestraat 365

Postbus 452

3500 AL Utrecht

030 711 51 00

info@lkca.nl

www.lkca.nl

LKCA wil ervoor zorgen dat iedereen goede cultuureducatie krijgt (op school én in de vrije tijd) en dat iedereen kan meedoen aan culturele activiteiten.

LKCA probeert publicaties zo toegankelijk mogelijk aan te bieden. Neem contact met ons op bij ontoegankelijke informatie via info@lkca.nl.

© LKCA Utrecht, november 2024

LKCA

LKCA wil ervoor zorgen dat iedereen goede cultuureducatie krijgt (op school én in de vrije tijd) en dat iedereen kan meedoen aan culturele activiteiten.

LKCA | Lange Viestraat 365 | Postbus 452, 3500 AL Utrecht | +31 30 711 51 00 | www.lkca.nl | info@lkca.nl